

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

ΥΠΟ
ΦΩΚΑ Α. ΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Τὴν 27ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 1923 ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετέθεσε τὸν Μητροπολίτην Ἰωακεὶμ Ἀποστολίδην ἐκ τῆς Μητροπόλεως Μετρῶν καὶ Ἀθύρων εἰς τὴν περιβλεπτον Μητρόπολιν Κοζάνης¹. Ἡ μετάθεσις, γενομένη προτάσει τοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ἀπότισις προσωπικῆς ὀφειλῆς του δι' ὅσα ὁ Ἱεράρχης ἐκείνος συνεισέφερε διὰ τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον² καὶ μετὰ ταῦτα ὡς μέλος τῆς ὑπ' αὐτὸν Συνόδου κατὰ τὴν βραχείαν Πατριαρχίαν του.

Ἡ Κοζάνη μόλις πρὸ δεκαετίας περίπου εἶχεν ἀνακτήσει τὴν ἐλευθερίαν της διὰ τῶν νικηφόρων ἀγώνων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ὑπὸ τὸν Διάδοχον Κωνσταντῖνον. Ἀλλ' εἶχεν ἤδη καταστῆ κέντρον Βενιζελικόν. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν ἡ ὀργιάζουσα προπαγάνδα, κυρίως μεταξὺ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου, ἀποδίδουσα τὴν Μικρασιατικὴν τραγωδίαν ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς Βασιλόφρονας.

Ὁ Νέος Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακεὶμ ἔφερεν ὅλα τὰ ἐχέγγυα ἐπιτυχοῦς διαποιμάνσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἐκείνης. Ἦτο ἀρκετὰ νέος τὴν ἡλικίαν, ἀριστοῦχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, εὐφυῆς, γλωσσομαθῆς, μελετηρὸς, ἐλευθερόφρων καὶ πολυπράγμων. Ἐξ ἄλλου, πρόσφυξ ὁ ἴδιος, εἶχε γευθῇ ὅλην τὴν πικρίαν τῆς προσφυγικῆς ζωῆς καὶ συνεμερίζετο τὴν συμφορὰν, τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν προσφύγων. Ἦτο βαθὺς γνώστης τῆς δυστυχίας των, διότι εὗρισκετο ἐπὶ μακρὸν παρὰ τὸ πλευρόν των, ὡς ἐντεταλμένος τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν περιθάλψεως αὐτῶν. Διὰ τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν δρᾶσίν του ἐχαρκτηρίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὡς προδότης καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1923 κατεδικάσθη παρ' αὐτῶν εἰς τὴν

1. Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κῶδιξ ὑπομνημάτων 911, σ. 360.

2. Δ. Μαυροπούλου, *Πατριαρχικαὶ Σελίδες*. Ἐν Ἀθήναις 1950, σ. 158-159. Ἀγωνισταὶ Ἱεράρχαι. Ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακεὶμ, Μηνιαῖος Εἰκονογραφημένος Ἐθνικὸς Κήρυξ, Ἰούλιος 1924, σ. 18 καὶ ἀνατύπωσις εἰς ἐφημερίδα «Παμπροσφυγικὴ», 15 Φεβρουαρίου 1925 (καταχωρίζεται εἰς τὸ Παράρτημα τῆς παρούσης ὑπ' ἀρ. 7).

ἐσχάτην τῶν ποινῶν, ἐσώθη δὲ ἀποδράσας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετημφιεσμένος καὶ διέφυγεν διὰ συμμαχικοῦ πλοίου εἰς τὴν Ἑλλάδα³.

Ἡ περιπέτεια αὐτὴ προσέδωκεν εἰς τὸν Ἰωακεῖμ τὴν φήμην ἥρωος, ἡ ὁποία πλαισιουμένη διὰ τῶν φιλελευθέρων φρονημάτων του, διὰ τῆς γνωριμίας, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργησε μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀξιωματικῶν τῆς Δημοκρατικῆς Ἀμύνης, διὰ τοῦ δεσμοῦ του μετὰ τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, ἐξησφάλισεν εἰς αὐτὸν τὴν εὐνοίαν κορυφαίων Βενιζελικῶν στελεχῶν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων· στοιχεῖα πολῦτιμα καὶ λίαν ὑποσχετικά τῆς κυβερνητικῆς ἐπικουρίας ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ποιμαντορικοῦ ἔργου του.

Παραδόξως ὅμως ὁ Σεβασμιώτατος Ἰωακεῖμ δὲν ἔκαμε χρῆσιν τῶν προσόντων του καὶ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν του κυβερνητικῶν μέσων πρὸς ἐπίλυσιν σοβαρῶν ἐθνικοθηρησκευτικῶν προβλημάτων καὶ ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπαρχίας του, ἄκρως ἐμπεριωτάτου ἐκ τῶν ἀθεραπεύτων εἰσέτι δεινῶν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων καὶ ἐκ τῆς εἰσροῆς καὶ ἐγκαταστάσεως ἐν αὐτῇ μυριάδων προσφύγων. Προέκρινε τὴν χρῆσιν ὅλων τῶν προτερημάτων του δι' ἀκραιφνῶς ἰδιοτελεῖς σκοποῦς. Ἵσως πιστεύων ὅτι αἱ ἰσχυραὶ γνωριμίαι του τὸν καθίσταν ἀσύδοτον δι' οἰανδήποτε αὐθαιρεσίαν του ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, μικρὸν μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του εἰς Κοζάνην, αὐθαιρέτως καὶ ἀπροφασίστως, ἐγκατέλιπε τὸ ποιμνιόν του, μὴ διστάσας μάλιστα νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ «*ὑπερβολικὰ ὀπισθοδρομικόν*»⁴, καὶ ἀνέλαβε ταξίδια ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1923 τὸν βλέπομεν, ἐπιστρέφοντα ἐκ περιοδείας του ἀνὰ τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ Ἑλληνικὰς Κοινότητας, νὰ παραμένῃ ἐπ' ὀλίγον ἐν Παρισίοις πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐκεῖ ἐφησυχάζοντος τότε Ἐλευθερίου Βενιζέλου⁵, μετ' οὐ πολὺ δὲ νὰ διατρίβῃ ἐν Ἀμερικῇ. Πότε καὶ πόθεν ἀναχωρήσας ἢ μὲ ποῖα διαβατήρια ἐφοδιασθεῖς κατέφυγεν εἰς τὸν Νέον Κόσμον δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένον. Μετεκινεῖτο ἐν σπουδῇ καὶ μᾶλλον ὑπὸ ἔχεμύθειαν. Μόνον ἐπειδὴ δὲν εἰσέπραξε τὸν μηνιαῖον μισθόν του πέρα τοῦ Ἰανουαρίου⁶ καὶ μέχρι τῆς ἐπανόδου του

3. Ν. Π. Δαμαλῆ, *Ἐπισκοπὴ Κοζάνης*, Κοζάνη 1972, σ. 25. «Διαθήκη τοῦ τέως Μητροπολίτου Κοζάνης Ἰωακεῖμ».

4. *Échos d' Orient* 23 (1924) σ. 224 καὶ 363.

5. Ἀναμνήσεις τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κοζάνης Ἰωακεῖμ, *Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1922 καὶ ἡ Συνθήκη τῆς Λοζάννης*, Ἐφημερίς «Φιλελευθέρους», 9 Ὀκτωβρίου 1950.

6. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1924 διεξεδίκησε τὴν μισθοδοσίαν του διὰ τοὺς μῆνας Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον, κατὰ τοὺς ὁποίους εὐρίσκετο ἐν Ἀμερικῇ. Βλ. Κ.Π.Α. (= Κώδιξ Πατριαρχικῆς Ἀλληλογραφίας) 983, σ. 13-14.

ἐξ Ἀμερικῆς, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἀνεχώρησεν ἐξ Ἑλλάδος κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1923.

Ἡ πρώτη μαρτυρία τῆς ἐν Ἀμερικῇ παρουσίας του προέρχεται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Πατριαρχικὴ Ἱερὰ Σύνοδος, πληροφορηθεῖσα περὶ τούτου, εἶτε ἐξ ἰδιωτικῆς πηγῆς, εἶτε διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, προέβη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 14ης Φεβρουαρίου 1924 εἰς τὴν ἀπόφασιν «*νὰ διατάξῃ τὸν ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας εὐρισκόμενον ἐν Ἀμερικῇ Ἱερώτατον Μητροπολίτην Κοζάνης Ἰωακεῖμ νὰ ἐπιστρέψῃ*», ἐπιφυλαχθεῖσα νὰ ἐπανέλθῃ συντόμως καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ θέματος⁷. Τὴν ἐπομένην ἔστειλε τηλεγράφημα πρὸς τὸν Ἰωακεῖμ, διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀλεξάνδρου, ἔχον οὕτω: «*Εντέλλεσθε συνοδικῶς ἀναχωρήσητε ἀμέσως Ἀθήνας ἀναμένοντε ἐκεῖ διατάγας*»⁸. Τὴν 16ην ἰδίου μηνός, ὁ Ἀλέξανδρος ἐγγώρισε τηλεγραφικῶς πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον τὴν ἐπίδοσιν τῆς διαταγῆς του εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον⁹. Συγχρόνως, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ πάσης εὐθύνης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἀπηύθυνεν ἔγγραφον πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον, ἀνακοινῶν ὅτι ὁ Ἰωακεῖμ εὐρίσκεται ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ μηνός καὶ πλέον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀδελφοῦ του, καθ' ἃ ἐδήλωσε, προσθέσας ὅτι ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συστατικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἀναμένει ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν¹⁰.

Τὴν 16ην Φεβρουαρίου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπελήφθη καὶ πάλιν τοῦ θέματος τούτου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ὅτι ὁ Ἰωακεῖμ θὰ ὑπήκουεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέφυγε νὰ μελετήσῃ τὴν λήψιν μέτρων κατ' αὐτοῦ¹¹. Ἀπροσδοκῆτως ὅμως τὸ θέμα ἔλαβε διάφορον τροπὴν.

Ὁ Ἰωακεῖμ δὲν ἦτο ξένος πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὑπῆρξαν συμφοιτηταί εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, καίτοι ὄχι συνταξιῶται¹². Διετήρησαν ἀσφαλῶς καὶ μετὰ ταῦτα σχέσεις, ὅταν ὁ μὲν Ἰωακεῖμ

7. Φῶς (Ἐφημερὶς Κωνσταντινουπόλεως) 15 Φεβρουαρίου 1924. Πάνταινος 16 (1924), σ. 110.

8. Κ. Π. Α. 992, σ. 660. Πάνταινος 16 (1924) σ. 140.

9. Α. Α. Α. (= Ἀρχεῖον Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς), *φάκελλος Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου - Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ'*.

10. Αὐτόθι. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο καταχωρίζεται ὑπ' ἀριθμ. 1 εἰς τὸ Παράρτημα.

11. Φῶς, 17 Φεβρουαρίου 1924. Ἐchos d' Orient 23 (1924) 224.

12. Ὁ Ἀλέξανδρος (Δημόγλου) ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1902 ὁ δὲ Ἰωακεῖμ (Ἀποστολίδης) μετὰ τέσσαρα ἔτη, ἥτοι τὸ 1905 (βλ. Β. Θ. Σταυρίδου, *Ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης*, Ἀθῆναι 1970, σ. 167 καὶ 171). Ἡ φοίτησις ἦτο τότε 7ετής (αὐτόθι, σ. 169), ἄρα εὐρίσκοντο ἀμφοτέρω ἐν τῇ Σχολῇ ἐπὶ τρία ἀκαδημαϊκὰ ἔτη, ἐπειδὴ δὲ οἱ φοιτηταί ἦσαν ὅλοι ἐσωτερικοὶ καὶ ὁ ἀριθμὸς των περιορισμένος, ἀνεπτύσσοντο στενοὶ δεσμοὶ μεταξὺ των.

ὑπηρετεῖ εἰς τὴν Πατριαρχικὴν αὐλὴν ὡς δευτερεύων Διάκονος ἐπὶ Πατριαρχῶν Ἰωακεῖμ Γ' καὶ Γερμανοῦ Ε', κατὰ τὰ ἔτη 1906-1913, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὡς τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ροδοστόλου (1907- 1922)¹³ ἀνελέμβανε διαφόρους ἀποστολὰς ἀπὸ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἶχον ἀμφότεροι τὸν αὐτὸν ἰσχυρὸν προστάτην καὶ κηδεμόνα, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον, εἰς τὸν ὁποῖον ὤφειλον καὶ τὴν ἀνάδειξίν των. Ὡς προστεθῇ εἰς αὐτὰ ὅτι ἡ ὑπογραφή τοῦ Ἰωακεῖμ ὡς Μητροπολίτου Μετρῶν καὶ Ἀθύρων ἐφέρετο ἐπὶ τοῦ ἰδρυτικοῦ Τόμου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ἐπὶ τοῦ συνοδικοῦ πρακτικοῦ τῆς ἀναδείξεως τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν Κλήρον καὶ τὸ πλήρωμα τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων τῆς Ἀμερικῆς Πατριαρχικῆς ἀνακοινώσεως τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς Ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς¹⁴.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἀλέξανδρος, γνωστὸς καὶ ἄλλως διὰ τὴν λεπτότητα τῶν τρόπων του καὶ τὴν εὐγένειαν καὶ προσήνειάν του, συμπεριεφέρθη πρὸς τὸν Ἰωακεῖμ λίαν φιλαδέλφως. Ἐπέτρεψεν ἐπὶ πλέον εἰς αὐτὸν νὰ ἱερουργῇ εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Νέας Ὑόρκης¹⁵. Ἀλλ' ὅταν ἐκ τοῦ εἰρημένου Πατριαρχικοῦ τηλεγραφήματος ἀντελήφθη ὅτι ὁ Ἰωακεῖμ εὐρίσκετο ἐν ἀταξίᾳ καὶ μάλιστα ἐψεύσθη δηλώσας ὅτι ἀναμένει συστατήρια γράμματα τοῦ Πατριαρχείου, τὰ ὁποῖα, ὡς ἀπεδείχθη, οὐδέποτε ἐζήτησε, εἶχε πάντα λόγον νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ἐν τῇ ξένῃ ἀντικανονικῆς διατριβῆς του. Ἡ μέχρι τότε πειρὰ του, ἐκ τῶν ἀντικανονικῶν δραστηριοτήτων παρομοίων ἐπισκεπτῶν Ἱεραρχῶν, ἐπέβαλλεν εὐλόγως νὰ ἐπαγρυπνῇ ἔκτοτε καὶ νὰ συμπεριφέρεται πρὸς αὐτὸν μετ' ἄκρας ἐπιφυλάξεως, παρακολουθῶν καθ' ὅσον ἦτο δυνατόν τὰς κινήσεις του ἐκ φόβου, μήπως τυχὸν φιλοδοξεῖ νὰ ἀναλάβῃ αὐθαίρετως πρωτοβουλίας, δυναμένας νὰ ἐπιφέρουν ἐπιδεινώσιν τῆς ἥδη ἐπικρατούσης ἀπελπιστικῆς ἀναρχίας, ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ ζημίᾳ τῆς ἀρτισυστάτου Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἐν τῇ ξένῃ.

Ἀλλὰ πρωταρχικὸς σκοπὸς τῆς ἀντικανονικῆς καὶ μυστικῆς διαφυγῆς του εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἦτο ἀρχικῶς ἄλλος. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐπρυτάνευεν εἰς τὴν σκέψιν του ἡ ἰδέα ὅτι, διὰ τῆς ἐξαφανίσεώς του

13. Α. Α. Α., *Φάκελλος Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου 1912-1916*.

14. Τὰ τρία ταῦτα ἐγγραφα εὐρίσκονται εἰς τὸ Α. Α. Α., *φάκελλος ἀνακλήσεως τοῦ Τόμου τοῦ 1908*. Β. Θ. Ζούστη, *Ὁ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ δρᾶσις αὐτοῦ*, Νέα Ὑόρκη 1954, σ. 149-159.

15. Ἀτλαντίς (ἐφημερὶς Νέας Ὑόρκης) 15 Μαρτίου 1924, σ. 4. Ἐθνικὸς Κήρυξ (ἐφημερὶς Νέας Ὑόρκης) 9 Ἀπριλίου 1924, σ. 4.

ἀπὸ τὴν δημοσίαν ἐν Ἑλλάδι σκηνήν, θὰ κατέπαυον δυσάρεστα περὶ τὸ ὄνομά του σχόλια, τὰ ὅποια ἤρχισαν νὰ διαδίδωνται πρὸ τινος, καὶ τὰ ὅποια μάλιστα ἐσχάτως ἐνεφανίσθησαν καὶ εἰς τὸν τύπον. Ἐφημερίδες τῆς Θεσσαλονίκης ἐφιλοξένουν δημοσιεύματα καθαρπτόμενα τῆς ἠθικῆς του. Ἰδιαιτέρως ἡ ἐφημερὶς «Ταχυδρόμος» ἐτροφοδότει τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν ἐπὶ 35 συνεχεῖς ἡμέρας¹⁶ δι' ἀηδεστάτων λεπτομερειῶν, ὑπὸ πηχυαίους ἐντυπωσιακοὺς τίτλους εἰς τὴν πρώτην σελίδα, ἀποτροπαίων σκανδάλων, τὰ ὅποια, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἀρθρογράφου, διέπραξεν ὁ Ἰωακεῖμ ὡς Μητροπολίτης Μετρών καὶ Ἀθύρων.

Τὰ ἐκτιθέμενα ὑπὸ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς εἰς βάρος του εἶναι τὸσον ἐπαίσχυντα καὶ κατὰπτυστα, ὥστε προκαλοῦν εἰς τὸν ἀναγνώστην εὐλόγους ἀμφιβολίας, ἂν τὰ δημοσιεύματα συνιστοῦν ὄντως ἀποκάλυψιν πραγματικῶν σκανδάλων, ἢ μήπως ὀφείλονται ἀπλῶς εἰς κακόβουλον πρόθεσιν κατασυκοφαντήσεως τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου. Δυστυχῶς ὁμως περιέχουν πολλὰ στοιχεῖα καθιστώντα τὰ ρυπαρογραφήματα αὐτὰ πιστευτά. Γίνεται ἐν αὐτοῖς ἀναφορὰ ὀνομάτων συγκεκριμένων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ζώντων καὶ δρώντων τότε. Ἀναφέρεται, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέθεσε τὴν διανέργειαν ἀνακρίσεων τοῦ σκανδάλου εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἀγκύρας Γερβάσιον, ὅστις ὑπέβαλε πρὸς τὴν Σύνοδον τὸ πόρισμα αὐτῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 3486 ἐκθέσεώς του¹⁷. Προστίθεται ἐπίσης ὅτι ἡ ὑπόθεσις, ἀχθείσα πρὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ τὴν ἀντικατάστασιν ἐπτὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχῶν, συνεκαλύφθη μυστηριωδῶς. Ἡ λεπτομέρεια περὶ ἀντικαταστάσεως ἐπτὰ συνοδικῶν συνέδρων δηλοῖ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὅποια ἐξέλεξε Πατριάρχην τὸν Μελέτιον καὶ ἡ ὅποια μετ' ὀλίγον μετέθεσε τὸν τέως κατηγορούμενον Ἰωακεῖμ εἰς τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης. Τοιοῦτος χειρισμὸς θέματος τὸσον σοβαροῦ φαίνεται σκανδαλώδης καὶ ἀπίστευτος. Ἐν τούτοις προσιδιάζει εἰς τὴν περίοδον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπίπτει τὸ ζήτημα τοῦτο. Δὲν εἶναι μυστικόν, ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 1918-1923 ἐθριάμβευον ἐν Βυζαντίῳ ἡ Ἱεραρχικὴ συναλλαγή καὶ ὁ Ἑλληνικὸς κυβερνητικὸς παρεμβατισμὸς, ἔνεκα τῶν ὁποίων ὠργίαζεν ἡ ἐπιβράβευσις τῶν ἡμετέρων καὶ ἡ ἐξόντωσις τῶν ἀντιφρονούντων.

Εἶναι πολὺ γνωστόν, ὅτι ὁ τύπος, χάριν τῶν συμφερόντων του, ἀρέσκεται πάντοτε νὰ φέρῃ εἰς τὴν δημοσιότητα σκάνδαλα ὑψηλὰ

16. Ταχυδρόμος Βορείου Ἑλλάδος (ἐφημερὶς), 29 Φεβρουαρίου - 3 Ἀπριλίου 1924.

17. Αὐτόθι, 3 Ἀπριλίου 1924.

ισταμένων προσωπικοτήτων, ἐφ' ὅσον τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν ἀγαπᾷ νὰ ἐντυφᾷ εἰς αὐτά. Βεβαίως, διὰ τὴν δημοσίευσιν σκανδάλων εὐθύνονται πρωτίστως οἱ πληροφοριοδότες, κινούμενοι κατὰ κανόνα εἰς τοῦτο ἐκ λόγων προσωπικοῦ συμφέροντος. Εἰς τὴν προκειμένην περιπτώσιν πιθανὸς πληροφοριοδότης δὲν εἶναι ἄλλος ἢ ὁ Μητροπολίτης Σηλυβρίας Εὐγένιος.

Ὁ Ἱεράρχης οὗτος, κατὰ κόσμον Δημήτριος Παπαθωμᾶς, ἐγεννήθη ἐν Κοζάνῃ κατὰ τὸ ἔτος 1861¹⁸. Ἀποφοιτήσας τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς μετὰ τετραετεῖς σπουδὰς, παρηκολούθησε μαθήματα καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἐπὶ τι διάστημα. Μετὰ ταῦτα, ἐχειρονήθη Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης Εὐγενίου Πατέρα (1849-1889), τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὸ ὄνομα, καὶ παρέμεινε πλησίον του μέχρι τοῦ θανάτου του (1890). Ἀποθανόντος τοῦ Εὐγενίου ἔφυγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔνθα, προαχθεὶς εἰς Ἀρχιμανδρίτην, ἐφημέρευσε εἰς διαφόρους ναοὺς. Βραδύτερον ἐχρημάτισε πρωτοσύγκελλος τοῦ Νικαίας Ἱερωνύμου, μερίμνη τοῦ ὁποίου προήχθη εἰς τιτουλάριον Ἐπίσκοπον Ἀμφιπόλεως (1906). Ἐπὶ Πατριάρχου Γερμανοῦ Ε' ἐξελέγη Μητροπολίτης Σηλυβρίας (10 Σεπτεμβρίου 1913)¹⁹, ἀποτυχὼν πρότερον ὡς ὑποψήφιος διὰ τὰς Μητροπόλεις Κοζάνης²⁰, Βάρνης, Μελενίκου καὶ Φιλιππουπόλεως²¹. Διακατείχετο πάντοτε ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας νὰ μεταπηδήσῃ, ἀντὶ πάσης

18. Τὸ ἐπίθετον τοῦ Εὐγενίου ἦτο Παπαθωμᾶς (Α. Σ. Σάντας, *Ὀνομαστικὸς Κατάλογος πάντων τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν*, ἐν Ριζαρείῳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ 1844-1969. Ἀθῆναι 1969, σ. 721, καὶ Π. Ν. Λιούφης, *Ἱστορία τῆς Κοζάνης*, σ. 354. Ἐπίσης, ἡ μητέρα του ὀνομάζεται Ἑλένη Παπαθωμᾶ εἰς ἀναγγελίαν τοῦ θανάτου της, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθεια 34, ἔτος 1914, σ. 21). Ἐσφαλμένως ἀναφέρεται εἰς βιογραφικὸν σημεῖωμα ἐπὶ τῷ θανάτῳ του ὡς υἱὸς ἱερέως Θωμᾶ Χριστοδούλου (Ὁρθοδοξία Θ, ἔτος 1934, σ. 233), ἀντί, ἴσως, ἱερέως Χριστοδοῦλου Παπαθωμᾶ. Ἀσυμφωνία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὸ ἔτος γεννήσεώς του. Ὁ Λιούφης (ἐνθ. ἀν.) ὀρθῶς τὸν φέρει γεννηθέντα ἐν ἔτει 1861, ἐνῷ τὸ ἀνωτέρω βιογραφικὸν σημεῖωμα ἐν ἔτει 1855, ὅπερ ἀνακριβές. Ἄν εἶχε γεννηθῇ ἐν ἔτει 1855, θὰ ἦτο 22 ἐτῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν του εἰς τὴν Ριζαρείου Σχολὴν ἐν ἔτει 1877 (Σάντας, ἐνθ' ἀν.), ἐνῷ ἐγίνοντο δεκτοὶ μαθηταὶ εἰς ἡλικίαν 16-18 ἐτῶν (Μάνθος καὶ Γεώργιος Ριζάραι, Ριζαρείος Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ 1844-1969, σ. 28).

19. Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθεια 33 (1913) σ. 324.

20. Προκειμένης ἐκλογῆς διαδόχου τοῦ ἀποθανόντος Κοζάνης Κωνσταντίνου (14 Ἰουνίου 1910) εἰς τῶν ὑποψηφίων ἦτο ὁ Εὐγένιος, τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ἀμφιπόλεως τότε, ἀλλ' οἱ συμπατριῶται του Κοζανίται παρεκάλεσαν τὸ Πατριαρχεῖον νὰ τὸν ἀποκλείσῃ (Λιούφης, μν. ἔργον, σ. 161).

21. Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθεια 33 (1913) σσ. 201, 211 καὶ 323.

θυσίας, εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς γενετείρας τοῦ Κοζάνην καὶ ἐπεζήτη τὴν κατάλληλον πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν.

Ὁ Εὐγένιος ὑπῆρξε σύνοδος τοῦ Ἀγκύρας Γερβασίου²² εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὑπὸ τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος ὠρίσθη ἀνακριτὴς τοῦ φημολογούμενου σκανδάλου καὶ ἡ ὁποία ἐχειρίσθη τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Μετρῶν καὶ Ἀθέρων Ἰωακεῖμ Ἀποστολίδου, ὥστε εἶχε πλήρη γνῶσιν τῶν κατ' αὐτήν. Παρεκάθητο καὶ εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 14ης Φεβρουαρίου²³, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῆς αὐθαιρέτου μεταβάσεως τοῦ Ἰωακεῖμ εἰς Ἀμερικὴν καὶ πιθανὸν νὰ ἐθεώρησε εὐθετον τὴν περίστασιν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ κρυφοῦ ὀνείρου του. Μὴ φεισθεὶς οὔτε τοῦ ὀνόματος ἐνὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ του, οὔτε τοῦ γοήτρου τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας, χωρὶς ἐντροπὴν ἢ φόβον Θεοῦ, ἀνεκοίνωσεν ὅσα ἔκρινεν ἐπαρκῶς ἐνοχοποιητικὰ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸν φημολογούμενον σκανδαλοποιὸν Ἱεράρχην, εἰς δημοσιογράφον τοῦ «Ταχυδρόμου»²⁴, ὑπογραφόμενον ἄλλοτε ὡς ΝΙΚ καὶ ἄλλοτε ὡς ΚΑΜΜ, ἐπισφραγίσας μάλιστα αὐτὰ καὶ δι' ἀντιγράφου τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἀγκύρας Γερβασίου, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς δημοσιογράφος ἰσχυρίζετο ὅτι εἶχεν εἰς χεῖρας του²⁵.

Ὁ παράτολμος Ἰωακεῖμ, οὔτε ἐκ τῆς περὶ τὸ ὄνομά του λιβελλογραφίας, περὶ τῆς ὁποίας ἀσφαλῶς κατέστη εὐθὺς ἐνήμερος παρὰ φίλων του, οὔτε καὶ ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τηλεγραφήματος ἔδειξεν ὅτι ἐκάμφθη. Ἵσως ὑπελόγισεν ὅτι οἱ ἐν Φαναρίῳ, τηγανιζόμενοι ὑπὸ ἀφορητῶν περιστάσεων, δὲν θὰ ἐκίνουν κατ' αὐτοῦ τὸν πέλκευν τῶν ἱερῶν κανόνων, παρὰ τὰς ἀπειλάς των. Εἶχεν ἄλλωστε πρόσφατα παραδείγματα μαρτυροῦντα ὅτι ἡ αὐθαιρεσία καὶ ἡ ἀδιακρισία ἔχουν τὴν θέσιν των καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ὡς εἷς τῶν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου καὶ μέλος τῆς Πατριαρχικῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἶχε πλήρη γνῶσιν τῆς χαώδους καταστάσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, διὰ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τῶν ὑπευθύνων εἶχε τιμωρηθῇ ὡς τότε. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ πρὸ πολλοῦ ἀνακληθεὶς

22. Δ. Μαυροπούλου, μν. ἔργον, σ. 90. Β. Θ. Σταυρίδου, *Οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι 1850 - σήμερον*, Θεσσαλονίκη 1977, σ. 455.

23. Διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς Συνόδου, βλ. Σταυρίδου, *Οἱ Οἱκ. Πατριάρχαι*, σ. 489.

24. Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἀποδίδεται παρὰ πολλῶν εἰς τὸν Εὐγένιον. Βλ. *Ἐγγραφα τοῦ Νομάρχου Κοζάνης καὶ τοῦ Παμπροσφυγικοῦ Συλλόγου Νομοῦ Κοζάνης εἰς* Ι.Α.Υ.Ε. (= Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν), φάκελλος 1925/Β/35. Καταχωρίζονται ἐν τῷ παραρτήματι ὑπ' ἀριθμοὺς 16-17.

25. Ταχυδρόμος, 3 Ἀπριλίου 1924.

Ἐξάρχος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μητροπολίτης Σπάρτης Γερμανός, ἐξηκολούθει νὰ ἀναβάλλῃ τὴν ἀναχώρησίν του ἐξ Ἀμερικῆς διὰ λόγους προσωπικούς. Ἐγνώριζεν ὅτι ἐπὶ διετίαν ὅλην εὐρισκόμενος ἐν Ἀμερικῇ, εὐδοκία καὶ εὐλογία τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ, ὁ ἐκ τοῦ κλίματος ἐκείνου Ἀρχιεπίσκοπος Νεαπόλεως Παντελεήμων, ἀντικανονικῶς εἰσπηδήσας εἰς ξένον ἀμπελῶνα, περιείχετο ἀσύδοτος τὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας τῆς Ἀμερικῆς ἱεροπρακτῶν καὶ ἀργυρολογῶν καὶ ὅμως εἰς οὐδὲν εἶχον ἰσχύσει τὰ διαβήματα τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ αἱ πιέσεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐκεῖθεν. Καὶ τὸ χεῖριστον πάντων, ἐγνώριζεν ὅτι πρὸ μηνῶν εἶχεν ἐνσκήψει ἐκεῖ, ὅλως αὐθαιρέτως καὶ ἀντικανονικῶς, ὅπως ὁ ἴδιος τώρα, ὁ Μητροπολίτης Χαλδίας Βασίλειος Κομβόπουλος, προστατευόμενος, ὡς ἐλέγετο, τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξετίμα τὰ φιλοβασιλικά του φρονήματα, χάριν τῶν ὁποίων κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, μετεθέσαντος αὐτὸν ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως Μηθύμνης εἰς τὴν οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτον Μητρόπολιν Χαλδίας. Ἐν Ἀμερικῇ, ὡς Βασιλόφρων, ἔτυχε τῆς εὐνοίας, τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἀτλαντὶς», ὀργάνου τῶν Βασιλοφρόνων, ἡ ὁποία, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα», Βενιζελικῶν κατευθύνσεων, ὑπεστήριξεν ἐκθύμως τὰ ἀκαταλόγιστα σχέδιά του, τὰ ὁποῖα ἀπέβλεπον καταφανῶς εἰς τὴν ἐκπόρθησιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, ἀνατρεπομένου καθ' οἷονδήποτε τρόπον τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Τί θὰ ἠμπόδιζε λοιπὸν καὶ τὸν Ἰωακεῖμ νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς ἐκεῖνον τὸν στίβον; Μόνον ἀγωνιστὰς στεφανώνει ἡ νίκη. Ἐβλεπεν ἐνώπιόν του πεδὶον δράσεως πρὸς εἰρήνευσιν τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν χάριν τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους, διατὶ δὲ ὄχι καὶ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Θὰ ἀπετέλει τὸ ἀντίπαλον δέος πρὸς τὸν Βασίλειον καὶ ταυτοχρόνως θὰ ἀπέπλυνε τὸ στίγμα τὸ ὁποῖον προσῆψεν εἰς τὸ ὄνομά του ἡ πρόσφατος κατ' αὐτοῦ λιβελλογραφία. Ἴσως ἀκόμη ὑπελόγιζεν ὅτι, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θὰ προελείαινε τὸ ἔδαφος διὰ πιθανὴν ἄμεσον ἀνάληψιν τῶν ἡνίων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ σχολάζοντος τότε προστάτου τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, ὡς εἶχε πράξει καὶ διὰ τὴν ἀνάρρησίν του εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον. Συνεζητεῖτο δὲ πράγματι μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ κυβερνητικῶν κύκλων τῶν Ἀθηνῶν ἀνακήρυξις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς εἰς αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὸν Μελέτιον²⁶. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἣν περίπτωσιν

26. Πάνταινος 16 (1924) σ. 490. Ἐπίσης, κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1924 εἶχεν ἐγκριθῇ ἡ μετάθεσις εἰς Ἀμερικὴν τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Γερμανοῦ Κα-

δὲν ἐπραγματοποιεῖτο ἐξ ὁλοκλήρου τὸ μεγαλεπήβολον τοῦτο σχέδιον, κατῴρθωνε δὲ ὁ Ἰωακεὶμ νὰ συμβάλῃ κάπως εἰς τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σάλου καὶ τὴν εἰρήνευσιν τοῦ πληρώματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, πάλιν θὰ ἐξυψοῦτο εἰς τὴν συνείδησιν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ θὰ εἶχεν ὅπωςδήποτε ἐξασφαλισμένην δι' ἑαυτὸν τὴν κενὴν εἰσέτι Ἐπισκοπὴν Ἀγίου Φραγκίσκου, ἂν μὴ τι καλύτερον.

Ἄλλ' ἐνῶ, ἐπὶ δίμηνον χρονοτριβῶν, ἀπέφευγε τὴν δημοσιότητα διὰ νὰ ἀνισχνεύσῃ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ καταστρώσῃ ἐν ἀνέσει τὰ στρατηγικά του σχέδια, κατέφθασεν ἀπροσδοκῆτως, ὡς εἶδομεν, ἡ Πατριαρχικὴ διαταγὴ τῆς ἐπιστροφῆς του, ἡ ὁποία τὸν ἐξηνάγκασε νὰ ἐξέλθῃ προῶτως τῆς κρύπτῃς του καὶ νὰ τεθῇ ἐπὶ τὸ ἔργον. Κατ' ἀρχὴν ἐπεδίωξε νὰ ἐξασφαλίσῃ γνωριμίαν καὶ συμπαραστάσιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Κοζανιτῶν, ὥστε τὰ μέλλοντα τεχνάσματά του νὰ εὕρισκωνται ὑπὸ τὴν σκέπην των, καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Ἐφρόντισε συγχρόνως νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ ἐν Ἀμερικῇ παρουσία του διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου τῆς Νέας Ὑόρκης, χωρὶς ὅμως νὰ μνημονευθῇ ποτὲ ἡ ἀποστολὴ του ἢ ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία ἀφίξεώς του, ὅχι βεβαίως κατὰ σύμππτωσιν. Ἐπλεύρισεν, ὡς Βενιζελόφρων, καὶ τὴν ὁμόφρονά του ἐφημερίδα, «Ἐθνικὸν Κήρυκα», ἡ ὁποία, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὴν Βασιλόφρονα «Ἀτλαντίδα», προσκειμένην πρὸς τὸν Χαλδίας Βασίλειον, προσέφερε πρὸς αὐτὸν πλουσίαν κηδεμονίαν καὶ διαφήμισιν. Τὸν προέβαλλεν ὡς ἥρωα Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους καὶ ἐδημοσίευσεν εὐμενεῖς ἀνταποκρίσεις περὶ τῶν δημοσίων ἐμφανίσεων καὶ ἐπαφῶν του. Ἡ δημοσιογραφικὴ κάλυψις, τὴν ὁποίαν τοῦ προσέφερεν, ἀποτελεῖ ἐν μέρει τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Ἰωακεὶμ ἐν Ἀμερικῇ.

Τὴν 2αν Μαρτίου ὁ Ἰωακεὶμ ἔκαμε τὴν πρώτην δημοσίαν ἐμφάνισίν του. Συμπαρέστη μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου καὶ πολλῶν ἐπισήμων Ἀμερικανῶν καὶ Ἑλληνοαμερικανῶν εἰς μεγάλην συγκέντρωσιν, ὁργανωθεῖσαν ἐν Νέα Ὑόρκῃ πρὸς τιμὴν τῆς Ἀμερικανίδος Dr. Esther Lovejoy, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς φιланθρωπικῆς δράσεως τῆς ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς Σμύρνης καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρασιατικῆς συμφορᾶς. Ὁ Ἰωακεὶμ ὠμίλησεν ἐξάρας τὰ κατορθώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ ἥρωισμὸς ἐκείνος «ἀποτελεῖ ἀπαράγραπτον ἐνεργητικὸν τοῦ Ἐθνους, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει μείνει ἀνευ ἀποτελεσμάτων, μόνις το ἔθνος σύσσωμον ἐνωθῇ ἀπανταχοῦ, τοῦ συνθήματος καταπαύσεως τῶν διαιρέσεων

ραβαγγέλῃ, ἀλλὰ τὸ σχέδιον ἐναύαγησε διὰ λόγους Νομοτυπικούς. Βλ. Μιχαὴλ Γαλανοῦ, Ἐκκλησία ἐν Διασπορᾷ, ἐν Πάνταϊνος 19 (1926) σ. 292.

καὶ παθῶν διδομένου ἐκ τοῦ ἀκμαίου καὶ ὑπερπατριώτου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς». Ἀσφαλῶς ἡ εὐφημος ἀναφορὰ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, πρὸς κατάπαυσιν τῶν διαιρέσεων καὶ παθῶν, δὲν στερεῖται σκοπιμότητος οὔτε εἶναι ξένη πρὸς τὰ σχέδιά του²⁷.

Οἱ Κοζανῖται, μετὰ τῶν ὁποίων ἐκαλλιέργησεν ἤδη σχέσεις, τὸν προσεκάλεσαν εἰς γενικὴν συνέλευσιν τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Συλλόγου των, κατὰ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐπήνεσε διὰ τὰ ὑπὲρ τῆς Κοζάνης ἐνδιαφέροντά των, ἰδιαίτερος δὲ διὰ τὴν ἰδρυσιν δημοσίων λουτρῶν, ἀναπτύξας τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου τούτου²⁸. Εἶχεν ἀπευθύνει καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Κοζανίτας, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν Ἑθνικὸν Κήρυκα. Ἐν αὐτῇ ἐξάιρει τὰ φιλογενῆ των αἰσθήματα, ἐπικαλεῖται τὴν συμπαράστασίν των πρὸς τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ ἀδελφοὺς καὶ συνιστᾷ νὰ φροντίσουν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν Κοζάνῃ καὶ Σερβίῳ ἀνεγειρομένων δημοσίων λουτρῶν²⁹.

Μετ' ὀλίγον ὁ αὐτὸς σύλλογος παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ ἐπίσημον δεῖπνον εἰς πολυτελὲς ἐστιατόριον τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ κατ' αὐτὸ πατριωτικὴ προσλαλιά του, ὡς ἀνέγραψεν ὁ «Ἑθνικὸς Κήρυξ», «ἐνεθουσίασε τοὺς συνδαιτημόνας, ἡ δὲ ἀφήγησις τῆς εἰς θάνατον καταδίκης του ὑπὸ τῶν Τούρκων» καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεσώθη προεκάλεσαν αἰσθήματα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Σεβασμιότητα του³⁰.

Ἐπὶ τῇ Ἑθνικῇ ἑορτῇ τῆς 25ης Μαρτίου ὠργάνωθη πανηγυρικὴ συγκέντρωσις. Μεταξὺ τῶν ἐπισήμων παρήσαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλέξανδρος, ὁ Ἕλλην Γενικὸς Πρόξενος καὶ ὁ «ἀπὸ τινος παρεπιδημῶν ἐν Νέᾳ Κόσμῳ Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακείμ»³¹.

Ἀλλὰ δὲν περιώρισεν ὁ Σεβασμιώτατος τὰς κινήσεις τοῦ μόνου ἐντὸς τῆς Νέας Ὑόρκης³². Τὴν 29ην Μαρτίου μετέβη εἰς Φιλαδέλφειαν «πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ εὐλογίαν» τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ τοῖς περιχώροις Κοζανιτῶν. Τὴν ἐπομένην, ἡμέραν Κυριακὴν, ἐλειτούργησεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸ πυκνὸν

27. Ἑθνικὸς Κήρυξ, 6 Μαρτίου 1924, σ. 4. Τὸ σημείωμα τοῦτο καταχωρίζεται ὑπ' ἀριθμὸν 2 ἐν τῷ Παραρτήματι.

28. Αὐτόθι, 19 Μαρτίου 1924, σ. 4.

29. Αὐτόθι. Ἡ ἐπιστολὴ καταχωρίζεται ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἐν τῷ Παραρτήματι.

30. Αὐτόθι, 22 Μαρτίου 1924, σ. 5.

31. Αὐτόθι, 31 Μαρτίου 1924, σ. 4.

32. «Ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὰ κέντρα τῶν Ἑλλήνων τῆς Νέας Ἀγγλίας», κατὰ τὸν Μηνιαῖον Εἰκονογραφημένον Ἑθνικὸν Κήρυκα, Ἰούλιος 1924, σ. 18. Παρατίθεται ὑπ' ἀριθμὸν 7 ἐν τῷ Παραρτήματι.

ἐκκλησίασμα, «*συστήσας ἐνότητα ἐθνικὴν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν*». Μετὰ τὴν θεϊὰν λειτουργίαν καὶ τὸ ἐπακολουθεῖσαν γεῦμα, συνεσκέφθη μετὰ τῶν Βελβεδινῶν καὶ Σερβιωτῶν πρὸς ἀνασύστασιν τοῦ Συλλόγου τῶν. Ἐνωρὶς τὴν Δευτέραν ἐπεσκέφθη τοὺς προύχοντας τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, Κωνσταντῖνον Στεφάνου, ἐργοστασιάρχην, καὶ Ἰωάννην Φαρμάκην, ιδρυτὴν τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ Φαρμακείου Ἑλληνοαμερικανικῆς Σχολῆς, τὸν Ἐπισκοπελιανὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς πόλεως καθὼς καὶ τὰ μᾶλλον ἀξιοθέατα ἰδρύματα. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκείθεν εἶχε συνέντευξιν μετὰ προσκληθέντων Ἀμερικανῶν δημοσιογράφων, οἱ ὅποιοι, ὡς γράφει ὁ Ἐθνικὸς Κήρυξ, ἐδημοσίευσαν ἐνθουσιώδεις ἀνταποκρίσεις εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν μετὰ φωτογραφίας τοῦ Ἰωακεῖμ³³.

Ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς ἀνήγγειλεν εἰς δύο συνεχεῖς ἐκδόσεις ὅτι ἡ ὀργάνωσις Near East Relief, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ φιланθρωπικοῦ τῆς ἔργου ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔχει προγραμματίσει διὰ τὴν 11ην Μαΐου μεγάλην συγκέντρωσιν ἐν Manchester τῆς Πολιτείας New Hampshire εἰς τὴν ὁποίαν προεβλέπετο ὅτι θὰ προσέλθουν πολυάριθμοι Ἀμερικανοὶ καὶ Ἕλληνες ἐκ τῆς πόλεως αὐτῆς καὶ ἄλλων πλησιοχώρων πόλεων, ἐτονίζετο δὲ προσηκόντως, ὅτι προσκληθεῖς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακεῖμ, «*παλαιὸν μέλος τῆς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θὰ διηγηθῇ εἰς τὸ πλῆθος ὅσα ὁ ἴδιος εἶδε καὶ ἤκουσεν ἐν Μικρασίᾳ καὶ Θράκῃ... Εἶναι σπανία εὐκαιρία νὰ τὸν ἀκούσῃ κανεὶς. Εἶναι δεινὸς καὶ εὐγλωττος ρήτωρ*³⁴, θὰ ἐξιστορήσῃ τὴν ἐν Ἀνατολίᾳ κατάστασιν. Εἶναι ὁ ἴδιος ἐκ τῶν παθόντων, καταδιωχθέντων καὶ καταδικασθέντων εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Τούρκων»³⁵.

Παραδόξως, τὰ διατρέξαντα κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐκείνην δὲν ἀνεκοινώθησαν παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος. Ἀλλά, προνοοῖα ὑποστηρικτῶν τοῦ Ἰωακεῖμ, προσεκαλοῦντο ἀνταποκριταὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τύπου κατὰ τὰς δημοσίας παραστάσεις του³⁶. Τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῆς ἐφημερίδος του, ὑπὸ τὸν τίτλον «*Μακεδῶν Ἐπίσκοπος προσκαλεῖ*

33. Ἐθνικὸς Κήρυξ, 1 Ἀπριλίου 1924. Ἡ ἀνταπόκρισις καταχωρίζεται ἐν τῷ Παραρτήματι ὑπ' ἀριθμὸν 4.

34. Αὐτόθι, 9 Μαΐου 1924, σ. 4.

35. Αὐτόθι, 10 Μαΐου 1924, σ. 4.

36. Αὐτόθι, 22 Μαρτίου 1924, σ. 4 καὶ 1 Ἀπριλίου 1924, σ. 4. Ὁ Ἐθνικὸς Κήρυξ ἀναγράφει ὀνόματα διαφόρων Ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, αἱ ὁποῖαι ἐδημοσίευσαν συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Ἰωακεῖμ συνοδευομένης μετὰ φωτογραφιῶν του, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν αὐτῶν ἀνεῦρόν τι.

πρὸς βοήθειαν τῶν ὀρφανῶν», ἐνθουσιώδη ἀνταπόκρισιν. Εἶναι πλήρης ἐγκωμίων διὰ τὸν Ἰωακεῖμ καὶ διὰ τοὺς Ἑλληνοαμερικανούς. Συνιστᾷ δὲ θερμῶς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῆς Near East Relief, τῆς μοχθούσης πρὸς περιθάλψιν τῶν θυμάτων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς³⁷.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὅλην αὐτὴν δημοσιογραφικὴν κάλυψιν τοῦ ἁγίου Κοζάνης, ἡ «Ἀτλαντὶς» ἐφιλοξένησε μόνον τρεῖς τυπικὰς περὶ αὐτοῦ ἀνακοινώσεις, αἱ ὁποῖαι μάλιστα δὲν προέρχονται ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας. Ἡ πρώτη ἦτο ἀνακοίνωσις λειτουργίας τοῦ Ἰωακεῖμ εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναόν, ἡ ὁποία ἔλεγεν «ὁ εἰς Νέαν Ὑόρκην πρό τινων ἐβδομάδων ἀφικθεὶς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κοζάνης κ.κ. Ἰωακεῖμ θὰ λειτουργήσῃ αὐριον, Κυριακὴν τῆς Ὁθοδοξίας, ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Τριάδος τῆς πόλεώς μας»³⁸. Ἀσφαλῶς ἡ ἀνακοίνωσις προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ θὰ ἐδόθη καὶ πρὸς τὰς δύο Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας τῆς Νέας Ὑόρκης, ἀλλ' ὁ Ἑθνικὸς Κήρυξ, μᾶλλον λόγῳ τῆς προελεύσεώς της, τὴν ἡγγόνησεν.

Εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἡ «Ἀτλαντὶς» ἐδημοσίευσεν τὴν γνωστὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωακεῖμ πρὸς τοὺς Κοζανίτας, πρὸς τοὺς ὁποίους συνιστᾷ νὰ μεριμνήσουν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ὑπὸ ἴδρυσιν δημοσίων λουτρῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ του. Ἡ ἰδίᾳ ἐπιστολὴ ἐδημοσιεύθη, ὡς εἶδομεν, καὶ εἰς τὸν «Ἑθνικὸν Κήρυκα». Ἡ Ἀτλαντὶς, ἵνα δεῖξῃ ὅτι εἶναι ξένη πρὸς τὸν ἐπιστολογράφον καὶ ὅτι ἡ δημοσίευσίς αὐτῆς δὲν προέρχεται οἰκοθεν, ἀλλ' ἐξητήθη ἄλλοθεν, τὴν προοιμιάζει διὰ τῶν ἐξῆς: «Ὁ ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἀλληλοβοηθητικὸς Σύλλογος «Κοζάνη» μᾶς παρεκάλεσεν ὥπως δημοσιεύσωμεν τὴν ἀκόλουθον ἀνακοίνωσιν τοῦ πρό τινων ἐβδομάδων ἀφικθέντος εἰς Νέαν Ὑόρκην Μητροπολίτου Κοζάνης κ.κ. Ἰωακείμ»³⁹.

Νέαν περίπτωσιν ἀναφορᾶς τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς εἰς τὸν Ἰωακεῖμ ἀποτελεῖ ἀνταπόκρισις περὶ τοῦ ἐπισήμου γεύματος τοῦ παρατεθέντος πρὸς τιμὴν του ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Κοζανιτῶν Νέας Ὑόρκης. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν «Ἑθνικὸν Κήρυκα». Ἄρα ἐδόθη πρὸς δημοσίευσιν παρὰ τῶν Κοζανιτῶν καὶ εἰς τὰς δύο ἐφημερίδας. Ἀπουσιάζει ὅμως ἀπὸ τὸν «Ἑθνικὸν Κήρυκα» τὸ δεύτερον τμήμα τῆς ἐν τῇ Ἀτλαντίδι ἀνταποκρίσεως. Ἐν αὐτῷ ἐκτίθεται ἡ κατὰ τὸ γεῦμα προσφώνησις τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου

37. The Manchester Union, 12 Μαΐου 1924. Παρατίθεται ἡ ἀνταπόκρισις ἐν τῷ Παραρτήματι ὑπ' ἀριθμὸν 5, εἰς Ἑλληνικὴν ἀπόδοσιν.

38. Ἀτλαντὶς, 15 Μαρτίου 1924, σ. 1.

39. Αὐτόθι, 19 Μαρτίου 1924, σ. 4.

Κοζανιτῶν Γεωργίου Γκορτσούλα, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν Κοζανιτῶν, διότι ἠξιώθησαν νὰ γνωρίσουν ἐν τῇ ξένῃ τὸν ποιμένα τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος των⁴⁰.

Ἐπίσης, ὀριστικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ τὸν ἐξευτελίῃ ὡς δραπέτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ συνεπῶς ἀνάξιον προσοχῆς, ἀνεδημοσίευσεν ἡ Ἀτλαντὶς, πολὺ κατόπιν ἐορτῆς, ὑπὸ τὸν ξηρὸν τίτλον «Ὁ Κοζάνης Ἰωακεῖμ», τὰ ἀκόλουθα, «Γράφει τὸ Ἐλεύθερον Βῆμα τῶν Ἀθηνῶν: *ΚΩ/ΠΟΛΙΣ*, 20 Φεβρουαρίου 1924. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου ἀνεκάλεσε τὸν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας μεταβάντα εἰς Ἀμερικὴν Μητροπολίτην Κοζάνης κ. Ἰωακεῖμ»⁴¹.

Μόνον διὰ τῶν ὀλίγων αὐτῶν γραμμῶν σκιαγραφεῖ ἡ «Ἀτλαντὶς» τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ὅλην δρᾶσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἰωακεῖμ ἐν Ἀμερικῇ. Τοῦτο εἶναι βεβαίως παράδοξον, ἀλλ' ὅχι ἀνεξήγητον. Ἄς μὴ νομισθῇ ὅτι ἀποτελεῖ ἀποδοκιμασίαν τοῦ Ἱεράρχου τούτου διὰ τὴν αὐθαιρεσίαν του πρὸς τὴν προϊσταμένην του Ἀρχήν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ «Ἀντλαντὶς» ἔτρεφεν ἄλλοτε ἀπεριόριστον σεβασμὸν καὶ τῆς ὁποίας τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑπεστήριζεν διὰ παντός μέσου καὶ τρόπου ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκδόσεώς της. Δυστυχῶς ὁ κομματικὸς πυρεττὸς εἶχεν ἤδη ἐπηρεάσει δυσμενῶς τὰς σχέσεις της πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει πλέον ὡς Βενιζελικὴν φωλεάν. Τοῦτο μαρτυρεῖ σαφῶς ἡ παρ' αὐτῆς ἐπιδοκιμασία τῆς ἀνταρτικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Χαλδίας Βασιλείου, κωφεύσαντος πλήρως πρὸς τὰς κατ' αὐτοῦ διαμαρτυρίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ τὰς κατ' ἐξακολούθησιν ἀντικανονικὰς παρεκτροπὰς του. Ὡστε ἡ φειδῶ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς, πρὸς εὐρυτέραν διαφήμεισιν τοῦ Ἰωακεῖμ, ἀπτηχεῖ μᾶλλον ἄκραν ἀντίθεσιν της πρὸς τὰς κομματικὰς προτιμήσεις του καὶ τὴν ἀνησυχίαν της διὰ τὰς ἀνομολογήτους ἐπιδιώξεις του, ἀνησυχίαν τὴν ὁποίαν ἐπέτεινεν περισσότερον ὁ διθυραμβικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὸν προέβαλλεν ἡ ἄλλη ἐφημερίς.

Ἐν τούτοις, ἡ λίαν προφανὴς περιφρόνησις του ὑπὸ τῆς Ἀτλαντίδος, οὐδόλως συνεκράτησε τὸν ἀντικανονικὸν κατήφορον τοῦ Ἀγίου Κοζάνης. Ἐξηκολούθησε τὰς ἐγωϊστικὰς πρωτοβουλίας του, αἱ ὁποῖαι προεδίκαζον προσθέτους κινδύνους διὰ τὴν ἤδη χειμαζομένην εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν τῆς τालαιπώρου Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλήρη καταρράκωσιν τοῦ ὀνόματός της ἐν τῇ ξένῃ, ἐξ ἐνδεχομένης παρατάσεως τῆς παραμονῆς του ἐν Ἀμερικῇ. Καὶ πράγματι, καθὼς ἡ ἀναρχία ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐξηπλοῦτο περισσότερον, ὁ ἅγιος Κοζάνης ἠθέλησε

40. Αὐτόθι, 20 Μαρτίου 1924, σ. 4. Παρατίθεται ὑπ' ἀριθμὸν 6 εἰς τὸ Παράρτημα.

41. Αὐτόθι, 21 Μαρτίου 1924, σ. 4.

νὰ συγχρονίση τὴν εἰρηνευτικὴν ἐπιδρομὴν του, πρὸς ἐκείνην ἄλλων ὡσαύτως Ἱεραρχῶν τοῦ ἰδίου τύπου, οἱ ὅποιοι κατεταλαιπώρουν τὸν Ἀλέξανδρον, μετερχόμενοι παντὸς εἶδους ἀνιέρους καὶ αὐθάδεις πρωτοβουλίας, διὰ τῶν ὁποίων κατετμήθη τὸ πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς ἀντιμαχομένας φατρίας. Ὁ Μ. Τσαμαδός, ἀποκτῆσας προσωπικὴν πεῖραν τῆς ἀπεριγράπτου ἐκκλησιαστικῆς ἀναρχίας, καθ' ὃν χρόνον διέτελει Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀμερικῇ, καυτηριάζει τοὺς δράστας τῆς: «*Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Ἀμερικῆς, γράφει, συνεπεία τῆς κομματικῆς κατ' ἀρχὰς διαπάλης καὶ κατόπιν τῆς φιλαρχίας φιλοδόξων ἐπηλύδων Ἱεραρχῶν, διεσπάσθη εἰς πολλὰς ἀντιμαχομένας μερίδας μὴ ἀναγνωρίζουσας ἀλλήλας, οὐδὲ τὸν κανονικὸν Ἀρχιεπίσκοπον*»⁴². Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν εἶχε πλέον τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἄλλαι τῶν Κοινοτήτων ἐτέθησαν ὑπὸ τὸν Βασιλεῖον, ἄλλαι ὑπὸ τὸν Παντελεήμονα, ἄλλαι ὑπὸ τὴν Ρωσικὴν Ἱεραποστολὴν, πάντοτε ἐνεδρεύουσιν πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῆς ἀναρχίας, ἐνῷ αἱ περὶ τὸ Σικάγον ἐπεζήτησαν ἐξάρτησιν παρὰ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Μάτην ἔκρουε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν σθεναρὰν ἐπέμβασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς ἀνάκλησιν τῶν ἐπιδρομῶν, οἱ ὅποιοι ἐτροφοδότην τὴν φλόγα τῆς διαιρέσεως καὶ κατεξευτέλιζον τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ ἡ συμμεριζομένη μετ' αὐτῆς τοὺς πόνους καὶ τοὺς πόθους διὰ τὴν Διασποράν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, εὐρέθησαν ἐν ἀμηχανίᾳ μὴ δυνάμεναι νὰ ἐξεύρουν τρόπον ἀποτελεσματικῆς προλήψεως ἢ ἐπανορθώσεως τῆς ἐκ τῆς διαιρέσεως ἀνυπολογίστου ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ζημίας. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ', ἀπαντῶν ἀπεγνωσμένως εἰς ἔγγραφον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνος Γενικοῦ Προξένου Κίμωνος Διαμαντοπούλου ἐπὶ τοῦ προβλήματος τούτου, κατάληγεν: «*ἐπαναλαμβάνοντες καὶ ὅσα ἄλλοτε δι' εἰδικῶν ἐγγράφων ἀνεπτύξαμεν, τονίζομεν ὅτι μόνον ἡ ἀπομάκρυνσις ἐξ Ἀμερικῆς τῶν ἐκεῖ διαμενόντων Ἀρχιερέων, Ἀρχιεπισκόπου Νεαπόλεως Παντελεήμονος ἐκ τοῦ Ἱεροσολυμητικοῦ Θρόνου, Μητροπολίτου Κοζάνης Ἰωακεῖμ ἐκ τοῦ ἡμετέρου κλίματος καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Ἀλεξάνδρου, θέλει ἐπιφέρει τὴν συμφιλίωσιν καὶ εἰρήνευσιν τῶν ἐκεῖ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων*»⁴³.

Ἐκφεύγει τῆς ἰδιαιτερότητος τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ὁρίων τῆς παρουσίας ἐργασίας ἢ λεπτομερῆς ἐξιστόρησις τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἰδρώτων

42. *Ἐκθεσις Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου*, σ. 2, εἰς Ι.Α.Υ.Ε., φάκελλος 1927-29/Β/35.

43. Κ. Π. Α. 983, σ. 745-746.

Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς Ἀμερικῆς τοῦ Νεαπόλεως Παντελεήμονος καὶ τοῦ Χαλδίας Βασιλείου, τοῦ τελευταίου πρὸ πάντων καίτοι καθαιρεθέντος ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ ἀπειθαρχία καὶ κανονικαῖς ἀτασθαλίαις. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ πρῶτος τῶν δύο τούτων μόνον τότε ἔλαβε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅταν ἀπεβίωσεν ὁ στυλοβάτης τοῦ Πατριάρχης Δαμιανός⁴⁴. Ὅσον διὰ τὸν πρῶτον Χαλδίας, ἐπέστρεψεν εἰς Ἑλλάδα τὸ ἔτος 1930, ὅταν καὶ διότι ἐδελεάσθη διὰ τῆς ἡγεμονικῆς πρὸς αὐτὸν προσφορᾶς τῆς Μητροπόλεως Δράμας, κατὰ τὴν διὰ συναλλαγῆς, ἐν τῇ πραγματικότητι, ἐπιτευχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου, Μητροπολίτου Κορινθίας Δαμασκηνοῦ, ἀνάκλησιν εἰς Ἑλλάδα ὄλων τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἱεραρχῶν, κανονικῶν καὶ μὴ, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου συμπεριλαμβανομένου, ὑπὸ τὸν ὅρον τοποθετήσεως αὐτῶν εἰς Ἑλληνικὰς Μητροπόλεις.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω δύο ταραξίας Ἀρχιερεῖς, Παντελεήμονα καὶ Βασίλειον, ὁ Ἰωακεῖμ πολὺ συντόμως ἐκάμφθη. Ἵσως διότι ἐστερεῖτο οἰουδήποτε ἐρείσματος. Ὅπισθεν τοῦ Νεαπόλεως Παντελεήμονος εὗρίσκετο εἰς Πατριάρχης καὶ ὀπισθεν τοῦ Χαλδίας Βασιλείου ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς. Οἱ ἄλλοτε πανίσχυροι ἐν Φαναρίῳ καὶ Ἀθήναις προστάται τοῦ Ἰωακεῖμ ἴσως εἶχον ἤδη οἱ ἴδιοι ἀνάγκην ὑποστηρικτῶν. Μόνον εἰς τὴν συμπάθειαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» ἡδύνατο νὰ ἐλπίζῃ, ἂν καὶ δὲν ἡγνόει τὸ πραγματικὸν κίνητρον τῆς συμπαθείας αὐτῆς. Πρὸς τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν καὶ κατέφυγε, κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1924, ἐπιζητῶν προστασίαν.

Οὕτως μόνον ἐξηγεῖται, πῶς εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ τοῦ μηνός, ὁ διευθυντὴς τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πέτρος Τατάνης, διὰ δύο τηλεγραφημάτων του πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὑπεδείκνυε τὴν «ἀνάγκην» τῆς ἐπὶ τρίμηνον ἔτι παρατάσεως τῆς παραμονῆς τοῦ Ἰωακεῖμ μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων «διὰ τὸ ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβεν ἡ Σεβασμιότης του»⁴⁵.

Παραλλήλως, πιθανὸν καθ' ὑπόδειξιν ἄλλιν τοῦ ἰδίου Πέτρου Τατάνη, ἐπεδίωξε νὰ ἐξευμενίσῃ, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλέξανδρον διὰ τὴν παρατεινομένην ἀντικανονικὴν παραμονὴν καὶ δρᾶσίν του ἐν Ἀμερικῇ. Προέβαλε δὲ ὡς ἐπιχείρημα ὅτι δηθὲν ἡ Near East Relief, ἔχουσα ἀνάγκην τῆς συνεργασίας του, τὸν ἐπειθανάγκασε νὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς Ἑλλάδα. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου, ὁ

44. Ὁ Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ἀπεβίωσε τὴν 14ην Αὐγούστου 1931.

45. Πάνταινος 16 (1924) σ. 264.

ὁποῖος, ἔχων πλήρη γνώσιν τῶν τῆς μεγαλωνύμου Ἀμερικανικῆς ἐκείνης ὀργανώσεως καὶ ὧν ἐνήμερος τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰωακεῖμ, ἀντελήφθη ὅτι ἐξηκολούθει νὰ ψεύδεται καὶ ἐξέθεσε τὰ περὶ αὐτοῦ πρὸς τὴν Προϊσταμένην τοῦ Ἀρχῆν. Διὰ τηλεγραφήματος τῆς 10ης Μαΐου κατήγγειλε πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον: «*Κοζάνης θέλων μεῖναι ὀριστικῶς εἰς Ἀμερικὴν ἀποδίδει τὴν μὴ ἀναχώρησίν του εἰς ἐπίμονον δῆθεν παράκλησιν τῆς Near East Relief πρὸς συνεργασίαν. Περιέρχεται αὐτόκλητος τὰς παροικίας προκαλῶν ἀνυπόφορον ἐκκλησιαστικὸν χάος. Ἀπαραίτητον διαταχθῆ ἀναχωρῆσαι ἀμέσως*»⁴⁶.

Ἡ προσθήκη τῶν νέων τούτων κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Ἰωακεῖμ ἀπέκλειεν ἐντελῶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πέτρου Τατάνη. Ἀντὶ τούτου, ἡ Πατριαρχικὴ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 15ης Μαΐου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξητάσθη ἐξονυχιστικῶς ἡ ἐκρυσθυμὸς κατάστασις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, διέταξεν ἐκ νέου τὸν Ἰωακεῖμ τηλεγραφικῶς νὰ ἐπιστρέψῃ παρευθὺς εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, προσθέσασα ὅτι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θὰ ληφθοῦν κατ' αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων προβλεπόμενα μέτρα⁴⁷.

Ἡ τηλεγραφικὴ ἀπειλὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν συμπεσοῦσαν εἰδησιν καθαιρέσεως τοῦ Χαλδίας Βασιλείου, ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ. Ὁ Ἰωακεῖμ εἶδε πλέον τὸν κίνδυνον ἐπικρεμάμενον καὶ ἔσπευσε νὰ τηλεγραφήσῃ εὐθὺς πρὸς τὴν Προϊσταμένην τοῦ Ἀρχῆν ὅτι, πειθαρχῶν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναχωρεῖ διὰ τὴν ἐπαρχίαν του⁴⁸.

Ὁ «Ἐθνικὸς Κῆρυξ», μαθὼν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἰωακεῖμ, ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ φύλλον τῆς 20ῆς Μαΐου τὴν ἐπικειμένην ἀναχώρησίν του. Ἡ διατύπωσις τῆς κοινοποιήσεως, ἐνδεικτικὴ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τῆς ἐφημερίδος καὶ τῆς προθέσεώς της νὰ μετριάσῃ κατὰ τὸ δυνατόν τὴν κατ' αὐτοῦ καταλαλίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν μῆνιν τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὡς ἑξῆς: «*Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ. Συζητουμένου τοῦ ζητήματος τῆς εἰρηνεύσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς ἐν Ἀθήναις, προσεκλήθη τηλεγραφικῶς ὁ ἐνταῦθα ἀπὸ τινος χρόνου παρεπιδημῶν Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακεῖμ. Ἡ*

46. Α. Α. Α., φάκελλος Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου 1923-24 — *Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ΄*.

47. Φῶς, 16 Μαΐου 1924. *Échos d' Orient* 23 (1924) σ. 363. Πάνταυος 16 (1924), σ. 387.

48. Φῶς, 21 Μαΐου 1924.

Α.Σ. ὁ παλαίμαχος Ἱεράρχης ἀναχωρεῖ δι' Ἀθήνας ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος. Ἐχει τιμήσει πανταχοῦ τὴν Ἑλληνικὴν Ἱεραρχίαν, ἐργασθεὶς διὰ τὴν Ἐπαρχίαν του, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος»⁴⁹.

Οὕτως ἐπετεύχθη ν' ἀπαλλαγῇ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος ἀπὸ ἑνὸς ἐφιάλτην. Ἀλλ' ἡ καρποφορήσασα, ἐπὶ τέλους, προσπάθεια πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἰωακείμ ἐξ Ἀμερικῆς ἐλάχιστα θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐξομάλυνσιν τῆς ἐκεῖ χαώδους καταστάσεως. Διὰ τοῦτο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ μετὰ τὴν λήψιν τοῦ τηλεγραφήματος περὶ ἐπιστροφῆς του, παρέστη ἀνάγκη νὰ ἀσχοληθῇ ἐκ νέου τὴν 29ην Μαΐου μὲ τὸ ἀκανθώδες ἐκεῖνο θέμα, συνεπεία ἐκθέσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου, τὴν ὁποίαν εἶχε ταχυδρομήσει πρὸ τοῦ ἀνωτέρω τηλεγραφήματος, καὶ δι' ἧς ἐξέθετε τὰ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διὰ τὴν ὁποίαν κατωνόμαζεν ὑπεύθυνον καὶ τὸν Ἰωακείμ⁵⁰.

Ἀλλ' ὁ ἅγιος Κοζάνης, οὕτως ἢ ἄλλως, εὕρισκετο πλέον καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πιεζόμενος δὲ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ ἐπιδείξῃ, ἔστω καὶ ὀψίμως, πνεῦμα πειθαρχίας, ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον καὶ τὴν ἀφιξίν του εἰς Ἀθήνας⁵¹ καὶ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν ἑδραν τῆς Μητροπόλεώς του⁵², ἔνθα, ὡς ἐγνώσθη, ἐγένετο δεκτὸς μετὰ χαρᾶς καὶ τιμῶν⁵³. Τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του λειτουργίαν ἐτέλεσε κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἐκφωνήσας καὶ «ἐμβριθὴ λόγον» πρὸς τὸ πυκνὸν ἐκκλησίασμα. Ἀνέλαβε δὲ συντόμως περιοδεῖαν ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν του, ἵνα ἐνημερωθῇ περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ποιμνίου του⁵⁴.

Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς περιοδείας εἰς Κοζάνην, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Οἶκ. Πατριαρχὴν ἐγγραφον, συνοδευόμενον ὑπὸ αἰτήσεων Σωματείων τῶν Σερβίων, ἐξαιτούμενος ἀποκατάστασιν τοῦ προτέρου τίτλου τῆς Μητροπόλεώς του. Ἦτο ἄλλοτε γνωστὴ ὡς Ἐπισκοπὴ Σερβίων ἔχουσα ἑδραν τὰ Σέρβια, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῆς Μελετίου Κατακάλου (1734-1752) ἡ ἑδρα μετεφέρθη εἰς Κοζάνην, ἡ ὁποία εἶχεν ὑποσκελίσαι τὰ Σέρβια ὡς κέντρον ἐμπορικὸν καὶ κοινωνικὸν, καὶ μετωνομάσθη Ἐπισκοπὴ Σερβίων καὶ Κοζάνης. Τὴν 10ην

49. Ἐθνικὸς Κήρυξ, 20 Μαΐου 1924, σ. 4. Ἡ 20 Μαΐου 1924 ἦτο ἡμέρα Τρίτη, ὥστε ὁ Ἰωακείμ, κατὰ τὴν ἐφημερίδα, ἀνεχώρησε πρὸ τῆς 25ης.

50. Περιοδικὸν Ἐκκλησία 2 (1924) σ. 7. Φῶς, 30 Μαΐου 1924.

51. Φῶς, 13 Ἰουνίου 1924.

52. Αὐτόθι, 25 Ἰουνίου 1924.

53. Αὐτόθι, 23 Ἰουλίου 1924.

54. Αὐτόθι.

Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1882 προήχθη εἰς Μητρόπολιν, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ἀπλούστερον ὄνομα Μητρόπολις Κοζάνης⁵⁵. Ἦδη ἐζητεῖτο ἡ ἐπαναφορὰ καὶ τῆς λέξεως Σερβίων εἰς τὸ ὄνομα τῆς Μητροπόλεως⁵⁶. Ἡ Πατριαρχικὴ δὲ Σύνοδος ἠδόκησεν, ὅχι μόνον νὰ ἐγκρίνῃ τὴν μετονομασίαν τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπισυνάψῃ τὴν τιμὴν τοῦ Ὑπερτίμου εἰς τὸν τίτλον τοῦ Ἱεράρχου τῆς, ὁ ὁποῖος οὕτω θὰ φημιζέται τοῦ λοιποῦ ὡς Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Ὑπερτίμος⁵⁷.

Τυχάνει ἀπορίας ἄξιον, διὰ τίνα λόγον ἱκανοποιήθη μετὰ τὴς προθυμίας καὶ σπουδῆς ἢ φιλοδοξίας τοῦ ὑποδίκου Ἱεράρχου, πρὶν ἐκδικασθῇ διὰ τὰς ἐκκρεμούσας κατ' αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας. Κατόπιν τούτου, οὐδόλως ἀνεξήγητον πῶς μόλις τὴν 7ην Αὐγούστου, ἦτοι 45 ὅλας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιστροφὴν του, ὑπέβαλε πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον γραπτὴν ἀπολογία, ἡ ὁποία πάλιν μετὰ μῆνα καὶ πλέον, ἦτοι τὴν 11ην Σεπτεμβρίου, ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὴν ἐπομένην ὁ τύπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγραφεν: «Ἀναγνωσθείσης τῆς ἀπολογίας τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Ἰωακεῖμ, ἐνεκρίθη ὅπως ἐπιτιμηθῇ οὗτος αὐστηρῶς καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ τὴν ἐν τῷ ζητήματι τῆς εἰς Ἀμερικὴν μεταβάσεώς του στάσιν καὶ διαγωγὴν ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τὸ ἀνοίκειον τοῦ ὕφους τῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων του»⁵⁸.

Τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τῆς γραπτῆς ἀπολογίας τοῦ ἀγίου Κοζάνης δὲν εἶναι γνωστόν. Λαμβάνομεν γινώσιν τινα αὐτοῦ μόνον ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐγγράφου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνεκοινώθη αὐτῷ ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις, καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἔπεται:

«Τῷ Κοζάνης Ἰωακεῖμ. Ἐλήφθη καὶ ἀνεγνώσθη συνοδικῶς ἡ ἀπὸ ζ' Αὐγούστου ἀπολογία τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος διὰ τὴν ἄνευ ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας ἐγκατάλειψιν τῆς ἐπαρχίας τῆς καὶ εἰς Ἀμερικὴν μετάβασιν αὐτῆς.

Καὶ ἡ ἀπολογία αὕτη⁵⁹ αὐτῆς ἐκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅλως ἀνεπαρκῆς. Οἱ προβαλλόμενοι καὶ νῦν ὑπ' αὐτῆς λόγοι, οἵτινες μάλιστα πολλαχοῦ εὐρίσκονται καὶ ἐν ἀντιφάσει πρὸς τὰ πρότερον

55. Τάσος Α. Γριτσόπουλος, *Σερβίων καὶ Κοζάνης Μητρόπολις*, λήμμα ἐν Ὁρθοκεντρικῇ καὶ Ἠθικῇ Ἐγκυκλοπαιδεῖᾳ, τ. 11ος, Ἀθήναι 1967, σσ. 88-102.

56. Φῶς, 1 Αὐγούστου 1924.

57. Αὐτόθι, 8 Αὐγούστου 1924.

58. Αὐτόθι, 12 Σεπτεμβρίου 1924.

59. Ἡ διατύπωσις «καὶ ἡ ἀπολογία αὕτη...» ἀφῆνει νὰ νοηθῇ, ὅτι ἀπελογήθη κατὰ τινα τρόπον καὶ πρότερον. Εἰς τοῦτο συνηγοροῦν καὶ ἄλλαι ἐκφράσεις, ὡς «οἱ προβαλλόμενοι καὶ νῦν λόγοι...», «τὰ πρότερον παρ' αὐτῆς προβληθέντα...», «χρῆται καὶ νῦν...».

πρὸς δικαιολογίαν ὑπ' αὐτῆς προβληθέντα, οὐδόλως εἰσὶ τοιοῦτοι, ὥστε δι' αὐτοὺς ἡ ἡμετέρα Ἱερότης, ὑποκειμένη ὡς στρατιώτης τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας, νὰ νομίση ὅτι ἡδύνατο νὰ τολμήσῃ αὐτοβούλως νὰ παραβιάσῃ τὰς διατάξεις ταύτας. Παρατηρήθη ἐπίσης ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἱερότης χρήται καὶ νῦν τραχύτητι γλώσσης ἐπιμέμπω καὶ ἀσυγγνώστῳ καὶ διὰ τοῦτο ἔτι ὅτι ἔχει ἐπιβαρύνουσαν ἐαυτὴν ἐνοχὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατάφωρον, ἐπανειλημμένως μάλιστα κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν αὐτῆς στάδιον διαπιστωθεῖσαν.

Τούτων ἔνεκα, κατ' ἀπόφασιν Συνοδικὴν γίνεται αὐτῇ διὰ τῆς παρουσίας αὐστηρὰ ἐπιτίμῃσι διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπειθὴ καὶ ἀνάρμοστον στάσιν αὐτῆς, ἐπιδηλουμένου αὐτῇ ὅτι ἐν περιπτώσει νέας ὑποτροπῆς τιμωρηθήσεται αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις κ.λπ.»⁶⁰.

Ὡς βλέπομεν, μόνῃ κατηγορία διὰ τὴν ὁποίαν ἀπολογεῖται ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἡ ἄνευ ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας ἐγκατάλειψις τῆς Ἐπαρχίας του καὶ μετάβασις εἰς Ἀμερικὴν. Ἀπολύτως οὐδεμία μνεία γίνεται τῶν ἐκεῖ ἀντικανονικῶν ἐνεργειῶν του, ἢ τῆς παρακοῆς πρὸς τὴν πρώτην διαταγὴν τοῦ Πατριάρχου περὶ ἐπιστροφῆς του ἐκεῖθεν. Ἀπεναντίας, ἀποδίδεται εἰς «τὴν αὐτῆς Ἱερότητα» νέα κατάφωρος ἐνοχὴ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν «ἀσύγγνωστον» γλώσσαν τῆς ἀπολογίας του, «ἐπανειλημμένως μάλιστα», ὡς ὑπογραμμίζεται, «κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν αὐτῆς στάδιον διαπιστωθεῖσαν».

Διὰ πάντα ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ «αὐστηρὰ ἐπιτίμῃσι» πρὸς τὴν «αὐτῆς Ἱερότητα» μετὰ τῆς ἀπειλῆς ὅτι «ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς τιμωρηθήσεται αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας». Ἀλλ' ἡ ἐπιβληθεῖσα ποινὴ, ὡς καὶ ἡ ὑποτονικὴ διαδικασία, μαρτυρεῖ ἀσυνήθως ὑπέρμετρον χρῆσιν Οἰκονομίας. Μήπως διότι ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶχεν ἀσεβήσῃ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν «ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ» ἕως τότε. Δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἀπίθανον νὰ εἶχον ἐπηρεασθῇ οἱ ἅγιοι Συνοδικοὶ ὑπὸ ἐνὸς εὐφυοῦς τεχνάσματος τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

Ἡ ἐφημερὶς αὐτὴ συμπαρασταθεῖσα, ὡς ὑπεδείχθη ἀνωτέρω, εἰς τὸν ἅγιον Κοζάνης κατὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ παραμονὴν του καὶ ἐπαινέσασα τὴν ἐκεῖ δρᾶσίν του, ἔκρινεν ὀρθὸν νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας της καὶ κατὰ τὴν παρούσαν κρίσιμον, ὡς πάντες ἐπίστευον, δι' αὐτὸν περίστασιν. Πρὸς τοῦτο ἔσπευσε νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὸ τεῦχος

60. Πατριαρχικὸν ἔγγραφον πρὸ Κοζάνης Ἰωακείμ ὑπ' ἀριθμὸν 3258, ἐν Κ.Π.Α. 980, σ. 629-30.

τοῦ μηνιαίου εἰκονογραφημένου περιοδικοῦ τῆς, τὸ τεθὲν εἰς κυκλοφορίαν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐκδικάσεως τοῦ ζητήματος τοῦ ἁγίου Κοζάνης, ὁλοσέλιδον βιογραφικὸν σημεῖωμα ὑπὸ τὸν τίτλον ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ: Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ⁶¹. Ἡ ἀνάγνωσις του πείθει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ συνήθους ἀντικειμενικῆς βιογραφίας, ἀλλὰ περὶ στεφάνου ἐγκωμίων τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου, προβαλλομένου ὡς κατ' ἐξοχὴν προτύπου πρὸς μίμῃσιν. Εἶναι ἤρωσ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Συνέβαλεν εἰς τὴν ἀνάδειξιν δύο διασήμων Πατριαρχῶν, οἱοὶ Ἰωακείμ Γ' καὶ Μελέτιος Δ'. Τὰ ἀνδραγαθήματά του καὶ αἱ θυσίαι του χάριν τῶν θυμάτων τῶν Τούρκων ἀνεγνωρίσθησαν παρὰ ἡμετέρων καὶ ξένων, τὸν κατηξίωσαν τιμῶν καὶ παρασῆμων καὶ τὸν κατέστησαν, κατὰ τὴν ἐφημερίδα, ἰσάξιον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Σμύρνης Χρυσοστόμου! Τὰ μεγαλουργήματα τῶν ἀόκνων φροντίδων του μετέβαλαν τὴν Κοζάνην καὶ τὴν Μακεδονίαν γενικώτερον εἰς «*Προσφυγικὸν Παράδεισον*».

Ἀλλὰ τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα τῆς παραμονῆς τοῦ ἁγίου Κοζάνης εἰς τὴν ἔδραν του⁶², ἀπὸ τῆς ἐγκαστάσεώς του μέχρι τῆς εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν ἀποδημίας του, δεικνύει τὸν βαθμὸν ἀκριβείας τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένων μεγαλουργημάτων καὶ τῆς ὅλης καυχησιολογίας. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς τὸ ὕφος καὶ τοῦτον τὸν στόμφον ἀπῆτει ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, χάριν τοῦ ὁποίου ἐκθειάζονται ἐπίσης δι' ἀφειδοῦς σπατάλης ἐπαίνων καὶ κοσμητικῶν ἐπιθέτων αἱ σπάνια ἀρεταὶ τοῦ Ἱεράρχου. Ὑπογραμμίζεται ἰδιαίτερος ἡ γλωσσομάθειά του, «*τὸ προοδευτικὸν ἐν πᾶσι καὶ συγχρονιστικὸν πνεῦμα του*» καὶ ἐκθειάζεται ὡς «*ἐνθερμος θιασώτης τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησίας*»⁶³.

Εἰς τὸ βιογραφικὸν τοῦτο σημεῖωμα παρατίθεται ἐπικουρικῶς καὶ ὁλόσωμος φωτογραφία τοῦ Ἰωακείμ, ἀπεικονίζουσα αὐτὸν ὄρθιον, ἀγέρωχον, περιβεβλημένον ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, μιτροφοροῦντα, κρατοῦντα ποιμαντορικὴν ράβδον καὶ φέροντα ἐγκόλπιον καὶ ἐπιστήθιον σταυρόν. Κάτωθεν τῆς φωτογραφίας ὑπάρχει λίαν συνάδουσα πρὸς τὴν ὁρολογίαν τοῦ λοιποῦ κειμένου ἐπεξηγήσις:

61. Μηνιαίος Εἰκονογραφημένος Ἐθνικὸς Κήρυξ, Ἰούλιος 1924, σ. 18. Παρατίθεται ὑπ' ἀριθμὸν 7 εἰς τὸ Παράρτημα.

62. Ὁ Ἰωακείμ ἐπέστρεψεν εἰς Κοζάνην τὴν 24ην Ἰουνίου 1924, ἀφοῦ, κατὰ τὸ *Échos d' Orient* 23 (1924) σ. 363, ἀπουσίασεν ἐπὶ δέκα μῆνας. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐξελέγη Μητροπολίτης Κοζάνης τὴν 27ην Μαρτίου 1923, παρέμεινεν εἰς τὴν ἔδραν του μόλις ἐπὶ πεντάμηνον περίπου ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του.

63. Τὸ βιογραφικὸν τοῦτο σημεῖωμα παρατίθεται ὑπ' ἀριθμὸν 7 εἰς τὸ Παράρτημα.

«Ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακείμ, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ παραμονῆς του, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ὁμονοίας, ἀναχωρήσας δὲ διὰ τὴν ἐπαρχίαν του ἄφισε τὰς καλλιτέρας ἀναμνήσεις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς».

Ἄν καὶ κατὰ πόσον ἡ εὐφυὴς προσπάθεια τοῦ Ἐθνικοῦ Κήρυκος ἐπηρέασεν ἢ μὴ τὴν ἀπόφασιν τῶν Συνοδικῶν μελῶν παραμένει ἀνεξακρίβωτον. Ἄλλ' οὕτως ἢ ἄλλως, ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακείμ Ἀποστολίδης, πολιτευθεὶς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν αὐταρχικῶς καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἐξῆλθε τῆς εὐθύνης ἀβρόχοις ποσίν. Οὕτω τὸ ὄνομά του συμπεριελήφθη εἰς τὸν πίνακα καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν, οἱ ὅποιοι κατεστρατήγησαν ἐν Ἀμερικῇ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν ἀτιμωρητί, καὶ ἐνεθαρρύνθη καὶ δι' ἄλλας κανονικὰς παρεκτροπὰς εἰς τὸ μέλλον.

Ἀναμφιβόλως θὰ ἐχολώθῃ ὁ ἅγιος Σηλυβρίας Εὐγένιος διὰ τὴν δικαστικὴν αὐτὴν παρωδίαν τοῦ Ἰωακείμ, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ἐγγύθεν, ὡς μέλος τῆς Συνόδου. Θὰ ἐθλίβῃ δὲ μεγάλως ἐκ τῆς ληφθείσης ἀθωωτικῆς κατ' οὐσίαν ἀποφάσεως. Ἐβλεπε νὰ ναυαγοῦν πλήρως τὰ σχέδιά του διὰ τὴν κατάληψιν τῆς Μητροπόλεως Κοζάνης. Οὐτε αἱ κανονικαὶ αὐθαιρεσίαι τοῦ Ἰωακείμ, οὔτε ἡ ἀνεπίτρεπτος γλῶσσα τῆς ἀπολογίας του, οὐτε ἡ κατ' αὐτοῦ λιβελλογραφία τοῦ τύπου, τὴν ὁποίαν ἦτο κοινὸν μυστικὸν ὅτι ἐκεῖνος ἐτροφοδότη, ἐπέφερον τὴν καθαιρέσιν του, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὡς βεβαίαν. Ἐν τούτοις δὲν κατέθεσε τὰ ὅπλα. Ἐξηκολούθησε μηχανορραφῶν καὶ ἐλπίζων.

Μεταθέσεις Ἀρχιερέων ἦσαν ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας συνηθέστεραι ἢ ποτὲ ἄλλοτε. Ὁ Εὐγένιος, λόγῳ τῶν περιστάσεων, ἐχρημάτισε συνοδικῶς συνεχῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 μέχρι τοῦ θανάτου του (22 Μαΐου 1934), ἐπὶ Πατριαρχῶν Γρηγορίου Ζ', Κωνσταντίνου ΣΤ', Βασιλείου Γ' καὶ Φωτίου Β'. Εἶχε συνεπῶς ἀποκτήσει γνωριμίας καὶ φιλίας μετὰ πολλῶν ἄλλων συνοδικῶν Ἱεραρχῶν. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἐφαίνετο ἀνέφικτον νὰ ἐκμαιεύσῃ διὰ τῆς ψήφου των ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μεταθέσεως τοῦ Ἰωακείμ καί, ἐν συνεχείᾳ, νὰ καταλάβῃ καθ' ὅμοιον τρόπον ὁ ἴδιος τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης. Τοῦτο ἐπεδίωξεν ὄντως μετ' ἐπιμονῆς καὶ φανατισμοῦ.

Ἄλλ' εἶχε καὶ ὁ Ἰωακείμ ἀκόμη ὡς τότε φίλους παρὰ τῇ Συνόδῳ, οἱ ὅποιοι τὸν ἐτήρουν ἐνήμερον τῶν ραδιοουργιῶν τοῦ Εὐγενίου, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀντιδρᾷ καταλλήλως πρὸς ἐξουδετέρωσιν των. Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο τούτων Ἱεραρχῶν ἐξεκίνησεν εὐθύς μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τοῦ προβλήματος τοῦ Ἰωακείμ, ἐκορυφώθη δέ, ὅταν ὁ Εὐγένιος ἐπέτυχε πράγματι μεταθέσιν του εἰς Κοζάνην, ἀλλ' ὡς ἐν ὀνείρῳ.

Τὴν 17ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1926, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔθεσεν εἰς διαθεσιμότητα, διὰ λόγους οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι τοῦ παρόντος, τὸν Μητροπολίτην Αὐστραλίας Χριστοφόρον Κνήτην καὶ ταυτοχρόνως ἐπλήρωσε τὴν Μητρόπολιν αὐτὴν διὰ μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης Ἰωακεῖμ⁶⁴. Μετὰ παρέλευσιν μηνὸς περίπου (20ὴν Μαΐου), ἐπλήρωσε τὸν πόθον τοῦ Εὐγενίου διὰ τῆς μεταθέσεώς του εἰς τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης⁶⁵. Πάλιν μετὰ μῆνα περίπου (24ην Ἰουνίου) τὸ Πατριαρχεῖον ἔθεσεν εἰς διαθεσιμότητα τὸν Ἰωακεῖμ καὶ ἐπανάφερεν εἰς τὴν Μητρόπολιν Αὐστραλίας τὸν Χριστοφόρον Κνήτην⁶⁶. Οὐδέποτε μετέβη ὁ Ἰωακεῖμ εἰς Αὐστραλίαν πρὸς ἀνάληψιν καθηκόντων, οὔτε ὁ Εὐγένιος ἠτύχησε νὰ ἐγκαθιδρυθῇ εἰς Κοζάνην, τῆς ὁποίας ὁ λαὸς παρέμενεν ἀποίμαντος καὶ ἀνάστατος ἀπὸ ὀργιαζούσας φήμας⁶⁷: Ὁ Εὐγένιος εὐρέθη εἰς τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην, νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀντιδρῶν πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του Ἰωακεῖμ, ὁ ὁποῖος, διατελὼν ἐν διαθεσιμότητι, εἶχεν ὄλον τὸν καιρὸν νὰ κινή γῆν καὶ οὐρανὸν πρὸς ἐπαναδιορισμὸν εἰς τὴν προτέραν Μητρόπολιν του Κοζάνην, ὅπερ καὶ τελευταῖον ἐπέτυχεν.

Τίνες παράγοντες συνετέλεσαν εἰς τὴν τοιαύτην κατάληξιν τοῦ κωμικοτραγικοῦ τούτου θέματος, τὸ ὁποῖον — περιπτὸν νὰ λεχθῇ — εἰς οὐδένα τῶν ἡρώων του περιποιεῖ τιμὴν, διαφωτίζει πλήρως ἡ ἐπὶ τούτῳ διεξαχθεῖσα ἀλληλογραφία. Εἷς μόνον φάκελλος τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν περιέχει πλῆθος ἐγγράφων καὶ τηλεγραφημάτων ἀναφερομένων εἰς τὰ διάφορα στάδια μεταθέσεων καὶ ἐπαναδιορισμῶν τῶν δύο ἀνταγωνιστῶν Ἱεραρχῶν⁶⁸. Ἐκ τούτων 16 ἐγγράφα καὶ τηλεγραφήματα, ἄλλα προερχόμενα ἐξ ἑνὸς ἀποστολέως καὶ ἄλλα ἐκ περισσοτέρων⁶⁹, ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς Πατριάρχας Κωνσταντίνον ΣΤ΄ καὶ Βασίλειον Γ΄, πρὸς τὸν

64. Ὁρθοδοξία Α΄ (1927) σ. 13.

65. Αὐτόθι, σ. 42.

66. Αὐτόθι, σ. 82.

67. Φῶς, 2 Σεπτεμβρίου 1926. Βλέπε τὸν ἀριθμὸν 8 εἰς τὸ Παράρτημα.

68. Ι. Α. Υ. Ε. φάκελλος 1925/Β/35.

69. Ἀποστολεῖς ἦσαν, ἄλλοτε μεμονωμένα ἄτομα καὶ ἄλλοτε ομάδες, ὡς ἀκολούθως: Διευθυντὴς Γενικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, Νομάρχης Κοζάνης, Παμπροσφυγικὸς Σύλλογος Νομοῦ Κοζάνης, Ἐνωσις Συντεχνιῶν Κοζάνης, Σύνδεσμος Φιλελευθέρων Δημοκρατικῶν Κοζάνης, Δημοτικὸν Συμβούλιον Κοζάνης, Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον Κοζάνης, Δημοκρατικὴ Ἐνωσις, Σύνδεσμος Πολεμιστῶν, Ἐπιτροπὴ Ἐμπορῶν Κοζάνης, Πρόεδροι Κοινοτήτων, Κοινὴ Ἀλυτρώτων Ἐπιτροπεία, Σωματεῖα: Κηπουρῶν, Σιδηρουργῶν, Φανοποιῶν, Ὀπωροπωλῶν, Ὑποδηματοποιῶν, Τσαρουχοποιῶν, Κασσιτερωτῶν, Ἀγγειοπλαστῶν, Βυρσοδεψῶν, Ἐριουργῶν.

Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ Ὑπουργεῖα Ἐξωτερικῶν καὶ Ὀρησκευμάτων. Συνηγοροῦν ἐκθύμως πρῶτον ὑπὲρ τῆς παραμονῆς καὶ κατόπιν ὑπὲρ τῆς ἀναμεταθέσεως τοῦ Ἰωακεῖμ εἰς Κοζάνην. Γέμουν ἐγκωμίων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ καυσικωπάτων κατηγοριῶν κατὰ τοῦ Εὐγενίου. Εἰς τὰ ἐν λόγῳ 16 ἔγγραφα δέον νὰ συγκαταριθμηθῇ καὶ ἕτερον, ἄνευ ἡμερομηνίας, ἀποστολέως ἢ ἀποδέκτου, τὸ ὁποῖον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, προωριζέτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πηγὴ τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰωακεῖμ διαβημάτων. Φέρει τὸν τίτλον: «Λόγοι ἐπιβάλλοντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακεῖμ εἰς τὴν Κοζάνην»⁷⁰ καὶ εἶναι πιθανὸν ὅτι συνετέθη παρὰ τοῦ ἰδίου καθ' ὃν χρόνον εὐρίσκετο ἐν διαθεσιμότητι.

Τέσσερα ἄλλα τηλεγραφήματα συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ Εὐγενίου διὰ τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης καὶ κακολογοῦν τὸν Ἰωακεῖμ χυδαιότατα. Προέρχονται ὅλα ἐκ περισσοτέρων τοῦ ἐνδὸς ἀποστολέων⁷¹ καὶ ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐδῶ ἀνήκει καὶ μία ἐπιστολὴ τοῦ Εὐγενίου ἐκλιπαροῦντος τὸν Νικόλαον Βότσην νὰ συμπαρασταθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον διεξάγει ὑπὲρ τῶν δικαίων του, καθὼς καὶ σημείωμα τοῦ παραλήπτου διαβιβαστικὸν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Εὐγενίου πρὸς τὸν Ὑπουργὸν «Λουκᾶν»⁷².

Τέλος, εἰς τὸν αὐτὸν φάκελλον εὐρίσκονται ἄλλα 20 ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἀντηλλάγησαν μεταξὺ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἑλληνικοῦ Προξενείου Κωνσταντινουπόλεως, Ἑλληνικοῦ Προξενείου Αὐστραλίας καὶ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Προεκλήθησαν, συνεπεία τῶν ἀνωτέρω διαβημάτων ὑπὲρ τῶν δύο ἀντιμαχομένων Ἱεραρχῶν. Εἰς ταῦτα διαζωγραφίζεται πλήρως ἡ ἀνένδοτος ἄρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ συγκατατεθῇ εἰς ἀλλεπαλλήλους προτάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς ἔγκρισιν ἤδη διενεργηθείσης μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Σηλυβρίας Εὐγενίου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σερβίων καὶ Κοζάνης, τὴν ὁποίαν διεξεδίκει πεισιμόνως διὰ τὸν Ἰωακεῖμ. Ἀκόμη καὶ ὅταν, εἰς ἓν σημεῖον τῆς ἀσυμφωνίας αὐτῆς, οἱ

70. Παρατίθεται εἰς τὸ Παράρτημα ὑπ' ἀριθμὸν 9.

71. Ἀποστολεῖς αὐτῆς τῆς ομάδος εἶναι: Ἐνωσις Ποντίων, Ἐνωσις Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν, Σύνδεσμος Πολεμιστῶν Κοζάνης, Σύνδεσμος Αὐτοκνητιστῶν, Σύνδεσμος Κυνηγῶν Κοζάνης.

72. Νικόλαος Βότσης εἶναι ὁ φημισμένος Ἕλλην Ναύαρχος, ὁ ὁποῖος διετέλεσεν Ἀρμοστής τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἔτος 1921, Λουκᾶς δὲ ὁ ἐπὶ μικρὸν Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κατὰ τὸ ἔτος 1926 Λουκᾶς Κανακάρης Ρούφος. Τὸ γράμμα τοῦ Εὐγενίου πρὸς τὸν Ν. Βότσην καταχωρίζεται ὑπ' ἀριθμὸν 10 εἰς τὸ Παράρτημα.

ἐν Φαναρίῳ ἐμελέτων τὴν τοποθέτησιν τοῦ Ἰωακεῖμ εἴτε εἰς τὴν κενὴν εἰσέτι Ἐπισκοπὴν Ἀγίου Φραγκίσκου, εἴτε εἰς ἄλλην ἐπὶ τούτῳ ἰδρυομένην ἐν Νοτίῳ Ἀμερικῇ, λύσιν ἢ ὅποια ἀνεμένετο ὅτι θὰ ἱκανοποιεῖ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ Κυβερνητικὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὸν κρύφιον τοῦ ἰδίου πόθον διὰ τὴν Ἀμερικὴν, θὰ ἐσταθεροποιεῖ δὲ συγχρόνως τὴν θέσιν τοῦ Εὐγενίου εἰς τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης καὶ τοιουτοτρόπως θὰ περιέσωζε τὸ περιωβριζόμενον κῦρος τοῦ Πατριαρχείου, πάλιν ἢ Κυβέρνησις ἐστάθη ἄκαμπτος⁷³. Μόνη δι' αὐτὴν λύσις ἦτο ἡ πάση θυσίᾳ ἐπάνοδος τοῦ Ἰωακεῖμ εἰς τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης⁷⁴.

Ἡ ἐν λόγῳ ἀλληλογραφία τερματίζεται τὸν Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1926. Οὕτως ἀγνοοῦμεν ποῖα ἄλλα καταπιεστικὰ μέτρα μετῆλθεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μέχρις οὗ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐκὼν ἄκων, ἱκανοποιῆσαν τὴν ἀσεβῆ καὶ θρασεῖαν ἀπαίτησίν της (15 Μαΐου 1927), ἀνεκοίνωσεν ὅτι «Ἡ Ἱ. Σύνοδος, μετ' ἐκτίμησιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀπὸ καιροῦ προβληθέντων λόγων, προέβη εἰς ἀποκατάστασιν εἰς μὲν τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σηλυβρίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης (ἀπὸ Σηλυβρίας) κ. Εὐγενίου, εἰς δὲ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σερβίων καὶ Κοζάνης τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρώην Αὐστραλίας (ἀπὸ Κοζάνης) κ. Ἰωακεῖμ»⁷⁵.

Τοιουτοτρόπως ὁ Ἰωακεῖμ ἐξῆλθε καὶ πάλιν νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος ἐκ νέας χάριν τῶν ἐγωϊστικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἀνταρσίας, διὰ τὴν ὅποιαν δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιστρατεύσῃ, παρὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, τὴν ἰσχὺν τῆς Κυβερνήσεως καὶ αὐτὴν τὴν φωνὴν τῶν πεζοδρομίων πρὸς ἐκβιασμόν τῆς ἐγκρίσεως των παρὰ τῆς Μητροδὸς Ἐκκλησίας, ἀγωνιζομένης ἀπεγνωσμένως νὰ προστατεύσῃ τὸ πανσεβάσμιον ὄνομά της⁷⁶ καὶ ταυτοχρόνως ἀναζητούσης τὴν ἐξεύρεσιν εὐλογοφανοῦς τινος συνδιαλλακτικῆς ἱκανοποιήσεώς των. Ἀλλ' ὁ θρίαμβός του ἦτο παροδικὸς μόνον, διότι ὁ

73. Βλ. Κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικὸν ὑπ' ἀρ. Πρωτ. 9312, ἐν Ι. Α. Υ. Ε. φάκελλος 1925/Β/35. Παρατίθεται μετ' ἄλλων τριῶν ἐγγράφων ἐν τῷ Παραρτήματι ὑπ' ἀριθμὸν 11.

74. Καταχωρίζονται ὑπ' ἀριθμὸν 11 ἐν τῷ Παραρτήματι ἐκ τοῦ φακέλλου 1925/Β/35 τοῦ Ι. Α. Υ. Ε. τέσσαρα ἐγγράφα ἐνδεικτικὰ τῆς ἐπιμονῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τοῦ ἐπαναδιορισμοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακεῖμ εἰς Κοζάνην.

75. Ὁρθοδόξια Α' (1926-1927) σ. 530.

76. Παρατίθενται ἐν τῷ Παραρτήματι ὑπ' ἀριθμοὺς 12-15 ἀντίγραφα 4ρων ἐγγράφων ἐκ τοῦ φακέλλου 1925/Β/35 τοῦ Ι. Α. Υ. Ε., τὰ ὅποια καταδεικνύουν πλήρως τὴν ἀγωνίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς περίωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἀσφυκτικῆς πίεσεως τῆς ἀσκουμένης ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

«χειρὶ χειρὰς ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται» κατὰ τὸν θεῖον λόγον (Παροιμ. 11, 21)· μεγάλη ὄντως ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν δυστυχῶς ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὁ Μητροπολίτης Ἰωακείμ Ἀποστολίδης.

Θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν νὰ παρετίθεντο ὅλα τὰ ἐκάστοτε χρησιμοποιοθέντα διὰ τὴν μελέτην αὐτὴν γραπτὰ στοιχεῖα, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς κανονικὰς ἐκτροπὰς τὰς ὁποίας ἀναλύει, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραιτήτον, διότι, τουλάχιστον εἰς τὸ δεύτερον μέρος της, ὅλα κινοῦνται ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ πλαισίου γλώσσης, ὕφους καὶ ἐπιχειρημάτων. Κατὰ συνέπειαν, καταχωρίζονται τινὰ μόνον ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ παραρτήματι⁷⁷, ἐπαρκῆ νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν ἀντικειμενικότητα τῆς ἐκθέσεως καὶ νὰ καταδείξουν τὴν κατάπτωσιν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ τὴν περιφρόνησιν αἰωνοβίων ιδεωδῶν «παρ' ὧν οὐκ ἔδδει», κατὰ τὸν ὑπ' ὄψιν κρίσιμον σταθμὸν τῆς Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ*

Ἀριθμὸς 1. (Βλέπε ὑπόσημείωσιν 10).

Ἀριθμ. Διεκπ. 2644

16 Φεβρουαρίου 1924

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπὸ μηνὸς καὶ πλεόν παρεπιδημεῖ ἐνταῦθα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακείμ. Ἐπισκεφθεὶς με εἰς τὰ γραφεῖα, ἐδήλωσεν ὅτι ἦλθεν εἰς Ἀμερικὴν ἵνα ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν κατὰστασιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἠρώτησα αὐτὸν ἂν κομίσῃ συστατικὰ γράμματα τῆς Ὑ.Θ. Παναγιότητος, ἔλαβον δὲ τὴν ἀπάντησιν ὅτι ἐξήτησεν ἤδη ἄδειαν παρὰ τῶν σ. Πατριαρχείων καὶ ὅτι ἀναμένει αὐτήν. Οὗτος εἶναι καὶ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἔσπευσα νὰ καταστήσω γνωστὴν τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν τοῦ ἐν λόγῳ Μητροπολίτου, καθόσον, συμφώνως τῇ δηλώσει του, ἀνέμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὅπως παρουσιάσῃ τὴν ζητηθεῖσαν ἄδειαν.

Ταῦτα φέρων εἰς γνῶσιν τῆς Ὑ.Θ. Παναγιότητος διὰ τὴν τάξιν, διατελῶ κατασπαζόμενος τὴν σεπτὴν της δεξιάν.

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος

Πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα
τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον Ζ'

77. Βλ. τὰ ἐν τῷ Παραρτήματι καταχωριζόμενα ὑπ' ἀριθμοὺς 16-19 ἀντίγραφα τεσσάρων ἐκ τῶν διαβημάτων ὑπὲρ τῶν δύο ἀνταγωνιστῶν Ἱεραρχῶν, Ἰωακείμ καὶ Εὐγενίου, παρὰ τῶν ὑποστηρικτῶν των, ληφθέντα ἐκ τῶν πρωτοτύπων τοῦ φακέλλου 1925/Β/35 τοῦ Ι.Α.Υ.Ε.

* Ἀπαντα τὰ ἐν τῷ Παραρτήματι ἔγγραφα διατηροῦν τὰς ιδέας, τὴν Γραμματικὴν καὶ τὴν Σύνταξιν τῶν πρωτοτύπων.

Ἀριθμὸς 2. (Βλέπε σ. 27).

«Εἰς γενομένην ἐν Νέα Ὑόρκῃ τὴν Κυριακὴν, 2 Μαρτίου, τιμητικὴν ὑποδοχὴν πρὸς τὴν φιλέλληνα Δόκτωρα Ἐσθῆρ Λάβτζου διὰ τὴν ἐπιβλητικὴν φιλανθρωπικὴν δρασὶν τῆς μεταξὺ τῶν πολυπαθῶν Ἑλλήνων τῆς Σμύρνης καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου προσφύγων, μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν Ἀμερικανῶν καὶ Ἑλλήνων ἐπισήμων ἦσαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλέξανδρος καὶ ὁ παρεπιδημῶν ἐν τῇ πόλει μας Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακείμ. Ἡ ὁμιλία τῆς τιμωμένης, περιστραφεῖσα περὶ τὰ μαρτύρια τὰ ἀφάνταστα καὶ ἀπερίγραπτα τῶν χριστιανῶν τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ὁποίων εἶχε προσωπικὴν πείραν, ὑπῆρξε τόσον ζωηρὰ καὶ παραστατικὴ, ὥστε συνεκίνησε τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον μέχρι δακρύων.

Μετὰ ταῦτα, ὁ πασίγνωστος ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν διὰ τοὺς ἐθνικοὺς αὐτοῦ ἀγῶνας καὶ τὰς προοδευτικὰς αὐτοῦ ιδέας, διακεκριμένος Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακείμ, παρακληθεὶς, ἐξεφώνησε θαυμάσιον ἐκτενὴ λόγον ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τὰ παρατεταμένα τοῦ ἀκροατηρίου, ὡς αὐτόπτης μάρτυς ὄλων τῶν φάσεων τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῆς τελευταίας ἐθνικῆς γιγαντομαχίας, περιέγραψε τοὺς ἡρωισμοὺς καὶ τὰς ἐκτεταμένας προσπάθειάς τῆς φυλῆς μας καὶ τὸ ἐν μέσῳ λιμένι ναυάγιον τῶν ἐθνικῶν προσδοκιῶν, καταλήξας εἰς τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ ὑπεράνθρωπος ἡρωϊσμός μέχρι τοῦ Σαγγαρίου ἀποτελεῖ ἐνεργητικὸν ἀπαράγραπτον τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει μείνει ἄνευ ἀποτελεσμάτων, μόλις τὸ ἔθνος σύσσωμον ἐνωθῇ ἀπανταχοῦ, τοῦ συνθήματος τῆς καταπαύσεως τῶν διαιρέσεων καὶ παθῶν διδομένου ἐκ τοῦ ἀκμαίου καὶ ὑπερπατριώτου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Περιέγραψεν ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἀκροατῶν τὸ ἔργον τῆς Ἀμερικῆς πρὸς ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν ἐκ τῆς καταρρέυσεως τοῦ Γένους, ὡς φόρον εὐγνωμοσύνης τῆς μεγάλης Δημοκρατίας πρὸς τὴν μητέρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἐννέα μουσῶν καὶ τῆς Δημοκρατίας Ἑλλάδα, ἣτις, συνεχίζουσα τὰς ἀνθρωπιστικὰς παραδόσεις τῆς, ὑπεδέχθη καὶ περιέθαλψε, ὡς τὰ ἴδια αὐτῆς τέκνα, καὶ πάντας τοὺς ἐξ Ἀνατολῆς συρρεῦσαντας χριστιανικοὺς λαοὺς καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ὑπὸ καταδίωξιν Μωαμεθανοὺς καὶ Κιρκασίους, ἐνῷ κράτη μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἔκλεισαν τὰς θύρας τῶν πρὸς ἀτυχεῖς ἄλλοεθνεῖς, ὧν τὴν συνεργασίαν ἐπεκαλέσθησαν οἱ ἰσχυροὶ εἰς τὸν ἀγῶνά των καὶ ἀνέλαβον ὠρισμένας πρὸς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις.

Ἡ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν Εὐρωπαϊκῶν στόλων καταστροφή τῆς Σμύρνης — εἶπεν — ἀποτελεῖ ἀναίρεσιν τοῦ Ναυαρίνου καὶ παριστᾷ τὴν Εὐρώπην μετὰ ἑκατὸν ἔτη ὀπισθοδρομοῦσαν καὶ πέραν ἔτι τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Μεσαίωνος.

Συγκινητικά, ἐν τέλει, παρέστησεν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος, πληγωμένης, ἀτιμασμένης, μὲ τὰ τέκνα τῆς σωριασμένα εἰς τοὺς πόδας τῆς, ρακένδυτα, αἰμόφυρτα, ψυχορραγοῦντα, προσκαλοῦσης τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἕλληνας, ὅπως θεραπεύσωσι τὰς πληγὰς τῆς καὶ τὰ τέκνα τῆς καὶ ὑποσχομένης εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν εἰς ῥάκος μεταβληθεῖσαν ἐθνικὴν Σημαίαν εἰς ἀπαστράπτουσαν καὶ πάλιν ἐν Ἀνατολῇ τοιαύτην πρὸς συναίσθησιν τοῦ αἰωνίου ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος προοδευτικοῦ ἔργου τῆς».

(«Ἐθνικὸς Κῆρυξ», 6 Μαρτίου, 1924)

Ἀριθμὸς 3. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 29).

Ἐν Νέα Ὑόρκῃ τῇ 17ῃ Μαρτίου, 1924

Ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ τέκνα,

Ἀπὸ τινος χρόνου εὐρισκόμενος ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐπειγόμενος νὰ ἐπανεέλθω εἰς Μακεδονίαν πρὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, προάγομαι ὅπως ἐκπληρώσω διὰ τῆς παρούσης διπλοῦν καθήκον ποιμαντορικὸν πρὸς τέκνα πνευματικά, τὰ ὁποῖα ἐφάνησαν ἄξια τῆς μεγαλουργοῦ καὶ ἐνδόξου γενετείρας αὐτῶν Μακεδονίας.

Καὶ πρώτιστα μὲν, μεταδίδω ὑμῖν, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικῇ εὐλογίᾳ, τὸν φιλόστοργον μητρικὸν ἀσπασμὸν τῆς πολυπαθοῦς καὶ γηραιᾶς μητρὸς πατρίδος καὶ τὴν ἀδελφικὴν εὐγνωμοσύνην ὅλων τῶν παρ' ὑμῶν εὐεργετουμένων αὐτοχθόνων καὶ προσφύγων ἀδελφῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων δὲν ἐπαύσατε μεριμνῶντες ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐξαπελύθη ἐπὶ τοῦ Γένους ἡ ἐξ Ἀνατολῆς ἀπροσδόκητος καταστρεπτικὴ καταιγὶς.

Ἔστω τοῦτο ὡς ἐλάχιστον δείγμα εὐγνωμοσύνης πρὸς ὑμᾶς. Εἴτα θεωρῶ ἐπ' ἀνάγκης νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῆς συντελουμένης ἐν Μακεδονίᾳ νέας ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ζυμώσεως, ἣτις θέλει ἐπηρεάσει τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δημιουργοῦσα νέας ἀφετηρίας καὶ νέας βάσεις διὰ τὰ περαιτέρω πεπωμένα τῆς φυλῆς.

Εἰς τὸν ἀναδημιουργικὸν δὲ τοῦτον ἀγῶνα σπουδαῖον πρόσωπον θέλει διαδραματίσῃ ἡ ἀμιγῆς Ἑλληνικὴ περιφέρεια Κοζάνης καὶ Σερβίων, ἡ ἀποτελοῦσα τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀκμὴ καὶ σημασία διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας καταφαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων περὶ τὰ Σέρβια

καὶ τὸν Ἀλιάκμονα μνημείων καὶ φρουριῶν τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἀρχαιοτέρων τῶν πολυθεϊστικῶν βωμῶν τῶν πατέρων μας, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ὁποίων οὐδεὶς Ἕλληνα νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος.

Ὡς δὲ ἡ Μακεδονία κατὰ τοὺς διαρρευσαντας αἰῶνας ἦτο τὸ λίκνον καὶ ὁ ἄξων τῶν πανελληνίων πόθων ἀπὸ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, οὕτω καὶ σήμερον εἶναι ἡ πολύτιμος γέφυρα, ἡ ἐνοῦσα τὰ δύο τμήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ παρὸν πρὸς τὸ εὐτυχέστερον μέλλον.

Ἴδου διὰ τίνα λόγον ἐὰν τὸ σχετιζόμενον πρὸς αὐτὴν λαμβάνει μορφὴν σοβαρὰν καὶ ζωτικὴν δι' ὅλον τὸ γένος. Συνεπῶς παρακαλῶ τὰ ἐν Ἀμερικῇ πνευματικά μου τέκνα νὰ στρέψωσι σοβαρῶς τὴν προσοχὴν αὐτῶν πρὸς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ νὰ ἐνισχύσωσιν εἰς τὸν νέον ἀγῶνα τοὺς ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτὴν ἀγωνιζομένους καὶ τοὺς νέους συνεργάτας τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, τοὺς ἀδελφοὺς πρόσφυγας, οἱ ὅποιοι διατηρούμενοι ἐν τῇ ζωῇ, θέλουσιν ἀποδώσῃ πολλαπλάσια ἠθικῶς τε καὶ ὕλικῶς τὰ ὑπὲρ αὐτῶν διατιθέμενα.

Σὺν ἄλλοις διὰ τὴν ἀσφάλειαν ὑγειονομικῶς τῆς περιφερείας ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀνέγερσις τῶν λουτρῶνων Κοζάνης καὶ Σερβίων, διότι αἱ πολυκέφαλοι ἐπιδημίαι ἀποτελοῦσι διαρκῶς σοβαρὸν κίνδυνον τῶν αὐτοχθόνων τε καὶ ἀλυτρώτων ἀδελφῶν. Ἡ ἀνέγερσις τῶν λουτρῶνων ἀπεφασίσθη ὀριστικῶς καὶ δέον νὰ σταλῶσιν ἐγκαίρως τὰ συλλεγένητα καὶ συλλεγησόμενα ποσά. Ἀπειλεῖται αὕτη ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων. Ἀρκετὰς χιλιάδας προσεφέραμεν εἰς τὸν Μολῶχ τοῦ θανάτου, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἐθνικὴν αἱμορραγίαν.

Ἡ ὑπὲρ ἡμῶν γενναία χριστιανικὴ μέριμνα τῶν τέκνων τῆς κραταιᾶς ταύτης Δημοκρατίας ἃς πολλαπλασιάσῃ τὰς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προσπαθείας ὅλων ἡμῶν.

Ἐπὶ πᾶσιν ἐπιδαφιεύοντες πᾶσιν ὑμῖν τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν ποιμαντορικὰς εὐχὰς καὶ ἀποχαιρετῶντες τοὺς ἐγγυς καὶ τοὺς μακρὰν διατελοῦμεν, διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,

† ὁ Κοζάνης Ἰωακείμ

Ἀριθμὸς 4. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 33).

«Τὸ Σάββατον, 29 Μαρτίου, ἀφίκετο εἰς Φιλαδέλφειαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακείμ, ὅπως ἐπισκεφθῇ καὶ εὐλογήσῃ τὰ ἐν τῇ πόλει ἐγκατεστημένα πνευματικὰ τέκνα του. Κατέλυσε μετὰ τῆς ἀκολουθίας του εἰς διαμέρισμα τοῦ ἀριστοκρατικοῦ ξενοδοχείου Συλβάνια. Τὴν ἐπομένην ἐλειτούργησεν ἐν μέσῳ συρροῆς πλήθους, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁμιλήσας δὲ ἐπὶ

τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς τοῦ παραλύτου, πρὸς τὸν ὁποῖον παρωμοίωσε τὸ ἔθνος συγκινητικώτατα, συστήσας ἐνότητα ἐθνικὴν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν, πρὸς ἀποτροπὴν ἐπαναλήψεως τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καὶ ἐν τοῖς Βαλκανίοις. Παρατηρήσαμεν πολλοὺς δακρύοντας ἐκ συγκινησέως.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν ἀπησχολήθη μὲ τὴν ἀνασύστασιν τῶν Συλλόγων τῶν Βελβενδινῶν καὶ τῶν Σερβιωτῶν καὶ παρεκάθησεν εἰς γεῦμα μετὰ τῶν μελῶν τῶν Σερβιωτῶν. Τὴν ἐσπέραν ὁ Σύλλογος τῶν Βελβενδινῶν παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ πολυτελὲς δεῖπνον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Συλβάνια. Τὴν ἐπιούσαν ἐπεσκέφθη τὸν καλοκάγαθον εὐεργέτην τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καὶ ἰδρυτὴν τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννην Δ. Φαρμάκην, παρ' ᾧ ἐγευματίσσε, μετὰ δὲ τοῦτο τὸν κ. Κ. Στεφάνου. Ἐπισκεφθεῖσα δὲ ἡ αὐτοῦ Σεβασμιότης καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῶν Ἐπισκοπελιανῶν Σεβ. κ. Γκάρλαντ καὶ τὰ ἱστορικὰ καὶ ἀξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως, ἀνεχώρησεν ἐν μέσῳ ἐκδηλώσεων γενικοῦ σεβασμοῦ εἰς Νέαν Ὑόρκην, ἀφίσας τὰς ἀρίστας τῶν ἐντυπώσεων. Τὰ μεγαλύτερα δημοσιογραφικὰ ὄργανα τῆς πόλεως, ὡς τὸ Λέτζερ, τὸ Νὸρθ Ἀμέρικαν, τὸ Ἰνκουάγιαρερ κλπ. ἔστειλαν ἀνταποκριτὰς τῶν καὶ ἔλαβον συνεντεύξεις μετὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἃς ἐδημοσίευσαν μετὰ τῆς φωτογραφίας του. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐξεφράσθη λίαν εὐμενῶς διὰ τὴν Κοινότητα καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν Φαρμάκειον Ἑλληνοαμερικανικὴν Σχολήν, ἣτις στεγάζει ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε μαθητὰς καὶ μαθητρίδας.

(Ἐφημερὶς «Ἐθνικὸς Κήρυξ», 1 Ἀπριλίου 1924, σ. 4)

Ἀριθμὸς 5. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 37).

Μακεδὼν Ἐπίσκοπος καλεῖ πρὸς βοήθειαν τῶν Ὀρφανῶν.

Ὅμιλεῖ εἰς συγκέντρωσιν ὑπὲρ τῆς Near East Relief.

«Κατὰ μίαν πολυπληθῆ συγκέντρωσιν Ἑλληνοαμερικανῶν εἰς τὸ Θέατρον Πάλας χθὲς τὸ βράδυ ἔγινε συγκινητικὴ ἑκκλησις πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῆς Near East Relief διὰ τὴν περίθαλψιν προσφύγων, ἰδίᾳ ὀρφανῶν, θυμάτων τῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς ἐξοντώσεως τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰωακείμ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας παρηκολούθησε τὴν συγκέντρωσιν κατὰ παράκλησιν τῆς Near East Relief καὶ ἔκαμε τὴν ἑκκλησίαν.

Ὁ Ἐπίσκοπος ὡμίλησεν ἐκ προσωπικῆς πείρας τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἐξῆσεν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ, κατὰ δὲ τὴν περίοδον τῆς κρίσεως τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων ἦτο μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει. Λόγῳ τῆς διακρίσεώς του

ὡς προμάχου τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων, συνελήφθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Κεμᾶλ Πασᾶ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἐν τούτοις, κατώρθωσε νὰ ἀποδράσῃ ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν πρωτεύουσιν ἐπὶ ξένου πολεμικοῦ πλοίου καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτὴν τὴν χώραν διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ βοήθειαν μεταξὺ τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων. Ἐπὶ εἴκοσι ἔτη ἐργάζεται διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Τῆς συγκεντρώσεως προήδρευσεν ὁ Ταγματάρχης Frank Knox ἐκδότης τῶν ἡμερησίων Union καὶ Leader, καὶ ἐπαρουσίασε τοὺς ὁμιλητάς. Ὁ Ταγματάρχης Knox ἐπεδοκίμασε τὴν κίνησιν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὰς οἰκίας των ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἐπῆνεσεν ἐπίσης μεγάλως τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν νομιμοφροσύνην τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν καὶ ἀνέφερεν εἰδικώτερον τὴν ἀνδρείαν πολλῶν Ἑλληνοαμερικανῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦν ὑπ' αὐτὸν εἰς τὰς ἐκστρατευτικὰς μονάδας κατὰ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον».

(Κατὰ πιστὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ
«The Manchester Union», 12 Μαΐου 1924, σ. 1)

Ἀριθμὸς 6. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 40).

Οἱ Κοζανῖται πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱεράρχου των.

Τὴν Κυριακὴν, 15ην Μαρτίου, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Συλλόγου ἢ «Κοζάνη» μετὰ τῶν μελῶν τῆς παρέθηκε γεῦμα εἰς τὴν ὡραίαν αἴθουσαν τοῦ Athens Restaurant ἐπὶ τῆς 23ης ὁδοῦ καὶ ἕκτης λεωφόρου πρὸς τιμὴν τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Ἰωακείμ.

Ὁ Σεβασμιώτατος διὰ τῆς εὐγλώττου πατριωτικῆς προσλαλιᾶς του προυκάλεσεν ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς συνδαιτημόνας, ἡ δὲ ἀφήγησίς του περὶ τῆς εἰς θάνατον καταδίκης του ὑπὸ τοῦ Κεμᾶλ καὶ τῆς φυγῆς του τῇ βοήθειᾳ Ἀμερικανῶν καὶ Ἀγγλῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, οἱ ὅποιοι τὸν ἐφυγάδευσαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετημφιεσμένον, διήγειρε τὸ αἶσθημα ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὸ ἄτομόν του.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Γεώργιος Γκουρτσούλης ἀπήντησεν εἰς τὰς πατριωτικὰς νουθεσίας τοῦ Σεβασμιωτάτου μετὰ συγκινήσεως οὕτω: «Σεβασμιώτατε! Ἡ ἐνταῦθα παρουσία σας μεταξὺ τῶν πνευματικῶν τέκνων σας μᾶς ἐμπνέει χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Εἶναι ἐξόχως εὐχάριστον τὸ γεγονὸς τοῦτο δι' ἡμᾶς, διότι ἡξιώθημεν εἰς

τὴν ξένην ἀλλὰ φιλοπρόοδον καὶ φιλόξενον ταύτην χώραν νὰ ἐπικονιῶμεν καὶ γνωρίσωμεν οὕτω ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος τὸν ἐπάξιον ποιμενάρχην τῆς φιλάτης ἰδιατέρας μας πατρίδος Κοζάνης.

Ἡ συνάντησις αὕτη, Σεβασμιώτατε, θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος εἰς τὴν μνήμην ὅλων τῶν ἐνταῦθα μελῶν τοῦ Συλλόγου μας, οἱ ὅποιοι μετὰ συγκινήσεως ἐδέχθημεν τὸν χαιρετισμόν, τὸν ὅποιον μᾶς ἐφέρατε ἀπὸ τὴν γλυκεῖά μας πατρίδα Κοζάνην».

(Ἐφημερὶς «Ἀτλαντὶς», 20 Μαρτίου 1924, σ. 4)

Ἀριθμὸς 7. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 2 καὶ 61).

ΑΓΩΝΙΣΤΑΙ ΙΕΡΑΡΧΑΙ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακεῖμ Ἀποστολίδης ἐγεννήθη ἐν Μεσαχώρῳ τῆς Βιθυνίας, τῷ 1885. Τῷ 1906 ἀπεφοίτησεν ἀριστοῦχος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, χειροτονηθεὶς εἰς Διάκονον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἰωακεῖμ Γ', οὗτινος διετέλεσε δεξιὸς βραχίων μέχρι τοῦ θανάτου Του ὡς ὑπάλληλος τῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἰδιαίτερος γραμματεὺς Αὐτοῦ. Εἰς κρισιμωτάτας ἐθνικὰς περιστάσεις εἰργάσθη ἐν Πόντῳ κατὰ τὰς Ἀρμενικὰς σφαγὰς ἐν Κυδωνίαις, μετὰ τὸ Νεοτουρκικὸν Σύνταγμα, ὅτε ἠπειλήθη ἡ τελεία ἐρήμωσις τῆς ἐνδόξου καὶ ἱστορικῆς πόλεως. Τῷ 1914, ὡς Δευτερεῦον τῶν Πατριαρχείων ἐπὶ Πατριάρχου Γερμανοῦ Ε', ἐξελέγη Μητροπολίτης Μετρῶν (Τσατάλτζας), τῆς ἰδιατέρας πατρίδος τοῦ Πατριάρχου. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην εἶναι πασίγνωστος ἐν Ἀνατολῇ, καθ' ὅσον ἡ Α.Σ. εὗρίσκετο πάντοτε εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος. Ἡ ὑποδοχὴ ἦν ἔκαμεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν τὴν πρώτην τοῦ ἔτους 1919 ἔμεινεν ἱστορικὴ. Τῷ 1920 προσεκλήθη ὡς Συνοδικὸς τῶν Πατριαρχείων καὶ ἐγένετο σηματοφόρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, συνεργασθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ μεγαλεπήβολα σχέδια τοῦ Μεταρρυθμιστοῦ Πατριάρχου μέχρι τῆς τραγικῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποχωρήσεως ἀμφοτέρων.

Ὅτε κατὰ Μαῖον τοῦ 1923 ὁ ὑπὸ τὸν Παλαιολόγον στρατὸς ἐπεχείρησε τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν εἴσοδον, τῇ προσκλήσει τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως συνηντήθη μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ Βλαχοπούλου εἰς τὸ Τζερκέζκι (ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Θράκης) καὶ θὰ συνώδευεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐὰν δὲν ἐματαιοῦτο ἡ ἐπιχείρησις ἐκεῖνη συνεπείᾳ τῆς ἀβουλίας τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη. Κατ' Αὐγουστον 1922,

ὄτε ἐπῆλθεν ἡ κατάρρευσις τοῦ Μικρασιατικοῦ Μετώπου, ἐστάλη ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων εἰς τὸ μέτωπον Προύσης, πρὸς φρονηματισμὸν τοῦ στρατοῦ μας καὶ προστασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἐν περιπτώσει ἐκκενώσεως τῆς περιφερείας ἐκείνης. Εὐρέθη ἀτυχῶς ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν σπαραγμῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Βιθυνίας, μόλις σωθεὶς ἐκ βεβαίου θανάτου καὶ παρακολουθήσας τὰ θύματα τῆς καταστροφῆς εἰς τὴν Θράκην, ὁπόθεν μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔθεσεν εἰς κίνησιν ὅλον τὸν μηχανισμόν τῶν Ἀμερικανικῶν Ὁργανώσεων αἰτνες ἔσπευσαν εἰς περίθαλψιν τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων Μικρᾶς Ἀσίας.

Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1923, Συνοδικὸς ὢν, προσεκλήθη εἰς τὸ Δικαστήριον Ἀνεξαρτησίας, ὡς ἐγκαλούμενος τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, μὲ μυστικὴν διαταγὴν ὅπως συλληφθῇ καὶ τεμαχισθῇ ὡς ὁ ἀείμνηστος ἐθνομάρτυς Σμύρνης Χρυσόστομος. Ἐπὶ τούτῳ περιεζώσθη τὸ Πατριαρχεῖον ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς μυστικῆς ἀστυνομίας, ἀλλ' ἡ Διασυμμαχικὴ Ἀστυνομία κατώρθωσε νὰ μεταφέρῃ αὐτὸν ἐπὶ πολεμικοῦ μετημφισμένου εἰς Ἀθήνας, ὁπόθεν ἐξελέγη κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1923 Μητροπολίτης Κοζάνης.

Ἡ αὐτόθι δρᾶσις τῆς Α.Σ. ἐσημείωσεν ὠραίας σελίδας εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας. Ἡ πολιτικὴ μεταστροφή τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ὀφείλεται εἰς τὴν Α. Σεβασμιότητα καὶ τὰ ἐθνικὰ κηρύγματα αὐτοῦ. Πρὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς Δημοκρατίας διὰ τῶν ἱστορικῶν τηλεγραφημάτων αὐτοῦ πρὸς τὰ φύλλα Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηνῶν, ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀφιέρωσεν ἰδιαίτερον ἄρθρον ὁ «Χρόνος» τῶν Παρισίων.

Τὸ προσφυγικὸν ζήτημα τοσοῦτον ἀπερρόφησε τὴν Α.Σ. ὥστε καὶ τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον Κοζάνης μετέτρεψεν εἰς Νοσοκομεῖον προσφύγων μὲ 150 κλίνας, ἀποσυρθεὶς αὐτὸς εἰς πενιχρὸν οἶκημα. Ἀλλὰ καὶ χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειάς αὐτοῦ ἡ Δυτικὴ Μακεδονία καλεῖται «ὁ Προσφυγικὸς Παράδεισος».

Ἀεικίνητος, ἀκούραστος, ἀνέλαβε τὴν περιοδείαν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ἐργασθεὶς ἀόκνως ὑπὲρ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, κινήσας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πολυπληθῶν ἐνταῦθα ἐπαρχιωτῶν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ συντελουμένης ζυμώσεως καὶ ἀνεγέρσεως κοινωφελῶν ἰδρυμάτων εἰς τὰς κοινότητας τῆς Ἐπαρχίας του καὶ ὑπὲρ τῶν προσφύγων.

Κατὰ παράκλησιν τῆς Νῆαρ Ἦοι ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὰ κέντρα τῶν Ἑλλήνων τῆς Νέας Ἀγγλίας, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ὑπὲρ τῶν προσφύγων ἐκστρατείας τῆς κραταιᾶς ὁργανώσεως.

Ἡ Α.Σ. ἐτιμήθη διὰ τῶν ἀνωτέρων Σερβικῶν καὶ Ἑλληνικῶν παρρησιῶν, ὡς τοῦ Λευκοῦ Ἀετοῦ πρώτης τάξεως κλπ. Διακρίνεται διὰ τὴν γλωσσομάθειαν καὶ τὸ προοδευτικὸν ἐν πᾶσι καὶ συγχρονιστικὸν πνεῦμά του. Εἶναι ἐνθερμος θιασώτης τῆς Μεταρρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις καὶ μόνη, φρονεῖ, ὅτι θὰ σώσῃ τὸ ἔθνος μετὰ τὴν Δημοκρατίαν, ἀνακαινίζουσα τὴν Ἑλληνικὴν διανοητικότητα καὶ ψυχολογίαν πρὸς νέα μεγαλουργήματα τῆς φυλῆς.

Βαρέως φέρει τὴν ἐθνικὴν καταστροφὴν, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἐκδικήσεως, καθ' ὅσον πλὴν τῆς τελείας καταστροφῆς τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος τοῦ ὑπὸ τοῦ Κεμάλ καὶ τὴν ἐξ Ἑσκή Σεχέρ ὑποχώρησιν τῶν Ἀγγλων τῷ 1919, ἐσφάγη καὶ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένειά του ἐκ 48 ψυχῶν καὶ ἐσώθη μόνον εἰς ἀδελφός του, ὁ εὐφήμεως γνωστός ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ κ. Ἀν. Ἀποστολίδης, μετερχόμενος τὸ ἐμπόριον καπνῶν καὶ σιγαρέττων μάρκας WORLD.

(Μηνιαίος εἰκονογραφημένος «Ἐθνικὸς Κήρυξ»

Ἰούλιος 1924, σ. 18)

Ἀριθμὸς 8. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 67).

Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης.

Γράφουν ἐκ Κοζάνης εἰς ἐφημερίδα τῆς Θεσσαλονίκης: Ὁ πρότινος εἰς Αὐστραλίαν μετατεθεὶς Μητροπολίτης Κοζάνης καὶ Σερβίων κ. Ἰωακείμ ἀπέστειλεν εἰς τοὺς ἐνταῦθα φίλους του τηλεγραφήματα ὅτι ἀφικνεῖται ἐνταῦθα, ἐνῶ ἡ θέσις τῆς Μητροπόλεως ἔχει καταληφθῇ διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Εὐγενίου.

Ἐπειδὴ ὁμως ὁ κ. Ἰωακείμ εἶχεν ἔλθει εἰς προστριβὰς πρὸς τὸν κόσμον τῆς πόλεως μας ἦτο εὐνόητον ὅτι ἡ τοιαύτη εἶδησις ἤχησεν ὄχι καλῶς. Τοῦτου δὲ ἔνεκα Ἐπιτροπὴ ἐπεσκέφθη τὸν κ. Νομάρχην ἐρωτῶσα ὑπὸ ποίαν ιδιότητα ἀφικνεῖται εἰς τὴν πόλιν μας ὁ τέως Μητροπολίτης. Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ κ. Νομάρχου ὅτι ὁ Σεβ. κ. Ἰωακείμ ἀφικνεῖται ὡς ἀπλοῦς ιδιώτης ἐμετρίασε ἢ μᾶλλον εἰσέγαγε τὴν μὴνιν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἵνα παύσῃ ἡ περαιτέρω ὀξυνσις τῶν παθῶν τῶν ἀντιμαχομένων μεριδῶν ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἱεράρχου κ. Ἰωακείμ ποιούμεθα τὴν τελευταίαν ἐκκλησίαν πρὸς τὴν ἀρμοδίαν θρησκευτικὴν Ἀρχήν, ὅπως συμπληρωθῇ τὸ ταχύτερον ἡ θέσις τῆς Μητροπόλεως εἴτε διὰ τοῦ μετατεθέντος ἤδη καὶ μὴ ἀφιχθέντος εἰσέτι Σεβ. Εὐγενίου (πρώην Σηλυβρίας), εἴτε δι' ἄλλου Μητροπολίτου ἀρεστοῦ εἰς ἅπασαν τὴν κοινωνίαν μας, διότι μόνον μία κοινὴ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη καὶ σεβασμὸς δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀνώτατον

θηροσκευτικὸν ἄρχοντα νὰ ἀσκήσῃ ἐπιτυχῶς τὰ θηροσκευτικά του καθήκοντα ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

(Ἐφημερὶς «Φῶς Κωνσταντινουπόλεως» 2 Σεπτεμβρίου 1926)

Ἀριθμὸς 9. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 70).

Λόγοι ἐπιβάλλοντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης Ἰωακείμ εἰς τὴν Κοζάνην.

1) Λόγοι ἐθνικοί. Αἱ ἐθνικαὶ ἀνάγκαι, ἡ ἐπικαιρότης τῆς Δυτ. Μακεδονίας καὶ ἡ ἐν αὐτῇ συντελουμένη ἀναδημιουργία διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως προσφύγων. Ἀγνὴ ἐθνικὴ ἰδεολογία τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακείμ καὶ πλήρες ἐθνικῶν ἀγώνων παρελθὼν αὐτοῦ.

2) Λόγοι πολιτικοὶ (Ἀγῶνες ἱστορικοὶ τοῦ Μητροπολίτου ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας).

3) Λόγοι σκοπιμότητος διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν (ἀγῶνες Μητροπολίτου ὑπὲρ τῆς Παγκαλικῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς καὶ συγκροτήσεως δι' αὐτοῦ ὁλοκλήρου Δυτ. Μακεδονίας εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτήν).

4) Ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω λόγων στηριζομένη ὑπὸ Στρατιωτικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἀρχῶν Μακεδονίας.

5) Ἀπαίτησις τῶν 55 ἐκατοστῶν τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας, αὐτόχθονός τε καὶ προσφυγικοῦ.

6) Προσφυγικοὶ λαοί. Ὁ Μητροπολίτης ὡς πρόσφυξ τυγχάνει ὁ πατὴρ τῶν προσφύγων πάσης προελεύσεως καὶ γνώστης τῶν γλωσσῶν καὶ διαλέκτων αὐτῶν.

7) Μόρφωσις, δραστηριότης καὶ ὥριμος ἡλικία Μητροπολίτου καὶ ἡ μέχρι τοῦδε πλήρης εὐδοκίμησις του πανταχοῦ.

8) Ἡ μὴ ἐκκένωσις τῆς ἐπαρχίας Αὐστραλίας διὰ τοῦ παυθέντος Αὐστραλίας Χριστοφόρου καὶ μὴ ὑπακοὴ αὐτοῦ εἰς τὰς διαταγὰς ἐκ τῶν Πατριαρχείων. Συνεπῶς ἡ μὴ πραγματοποιήσις τῆς εἰς Αὐστραλίαν μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακείμ.

9) Ἀξιώσεις τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων Αὐστραλίας, διατυπωθεῖσα τηλεγραφικῶς πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅπως παραμείνῃ ἐν Αὐστραλίᾳ ὁ παυθεὶς Χριστοφόρος καὶ ἡ ἀπόφασίς των νὰ μὴ δεχθοῦν ἄλλον.

10) Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποφυγῆς, συνεπῶς, σχίσματος ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ διαπληκτισμῶν Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς ἀπωτάτην καὶ ξένην Ἠπειρον, κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἀντιγραφὴν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικῶν ἀσχημιῶν πρὸς ὄνειδος Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ.

11) Τὸ ἀδύνατον ἄλλως τε τῆς μεταβάσεως τοῦ Μητροπολίτου

Ἰωακείμ εἰς Αὐστραλίαν ἄνευ καταβολῆς αὐτῷ τοῦ ναύλου καὶ τακτικοῦ μηνιαίου μισθοῦ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Κατὰ συνέπειαν, καὶ λόγοι οἰκονομικοί.

12) Ἡ πλήρης ἀνικανότης, ἡ ἀναπηρία πολλαπλῶς, τὸ παρήλικον (κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς Νόμους ὁ 75 ἐτῶν Εὐγένιος ἀποκλείεται ὑπηρεσίας) καὶ τὸ ἐπικίνδυνον τῆς εἰσόδου εἰς ἐπικαίρον σημεῖον τῆς Μακεδονίας τοῦ ἐκλεγέντος αὐθαιρέτως Κεμαλικοῦ παρεισάκτου ἄνευ νομίμων προσόντων εἰς τὴν Ἱεραρχίαν, Σηλυβρίας Εὐγενίου.

13) Τὸ κατ' αὐτοῦ (Εὐγενίου) μῖσος τῶν 95 ἑκατοστῶν τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας αὐτόχthonος καὶ προσφυγικοῦ.

14) Ἡ μὴ λήψις, πρὸ τῆς ἐκλογῆς, τῆς συγκαταθέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Εὐγενίου.

15) Ἡ διαμαρτυρία τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας κατὰ τῆς οὕτως γενομένης ἐκλογῆς.

16) Ζήτημα ἀρχῆς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἡ συγκατάθεσις αὐτῆς διὰ πᾶσαν Ἀρχιερατικὴν εἰς τὰς Νέας Χώρας μεταβολήν.

17) Ἡ τυπικὴ μόνον καὶ σκιώδης ἐξάρτησις τῶν Ἐπαρχιῶν τῶν Νέων Χωρῶν ἐκ τῶν Πατριαρχείων καὶ ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅρον τῆς προσυνεννοήσεως καὶ ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, πάσης μεταθέσεως, ἐκλογῆς καὶ παύσεως τῶν Μητροπολιτῶν τῶν Νέων Χωρῶν, ἄλλως ἀποκλείεται πᾶσα αὐθαίρετος, ἰδιοτελής, ἐμπαθής, ὑπουλος ἀνάμειξις τῶν ἐν Φαναρίῳ εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχίας, ἐπὶ βλάβῃ οὐσιωδεδεσμάτων γενικῶν συμφερόντων καὶ συνταράξει λαοῦ, Ἱεραρχίας καὶ Κυβερνήσεως.

18) Ἡ ἐλαφρότης καὶ ἀπεριοσκεψία τῶν ἐν Φαναρίῳ μεθ' ἧς δι' ἐν ἀνάξιον λόγον γερόντιον καταδικάζουσιν εἰς στασιμότητα, διαιρέσεις, κακοδαιμονίαν ἐκκλησιαστικὴν, ἐθνικὴν, κοινωνικὴν, ὁλόκληρον λαὸν ἐν τῇ δημιουργικῇ του καὶ ἐπισημαίνει μεταβατικῇ περιόδῳ του, ἀποστέλλοντες αὐτῷ παρὰ τὴν θέλησίν του καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἀσήμαντον Ἀρχιερέα ὅπως ἔχη τὴν νοσηρὰν ἱκανοποίησιν ν' ἀποθάγη (!!!) εἰς τὴν γενέτειράν του!!! Ἡ δὲ ζωὴ καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Κράτους τί γίνονται;

19) Ἡ ἀνάγκη περιορισμοῦ τῶν ἐν Φαναρίῳ κυβερνητῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες μόνον εἰς τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἰδίας ἁμαρτίας ὀφείλουσι τὰς θέσεις των (ἰσοβίας ἤδη καὶ κινδυνώδεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν) καὶ ἡ ἐλάττωσις εἰς τὸ μίνιμουμ τῶν ἐκ Φαναρίου κινδύνων καὶ ἀτασθαλιῶν ἐπὶ ζημίᾳ καὶ συνταράξει τοῦ Κράτους, τῶν ἐθνικῶν καὶ κρατικῶν συμφερόντων.

20) Ἡ ἀνάγκη καὶ σκοπιμότης τῆς παρουσίας ἐν Δντ. Μακεδονίᾳ φρονηματίου ἐνθουσιώδους καὶ ἀρεστοῦ τῷ λαῷ Ἀρχιερέως, (ὥς ὁ

Ἰωακείμ), κατὰ τῶν κινδύνων τῶν ξενικῶν φυλετικῶν προπαγανδῶν καὶ διὰ τὴν ἀναπτέρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πατριωτικοῦ μένους τοῦ τε προσφυγικοῦ καὶ τοῦ αὐτόχθονος λαοῦ διὰ τὸ μέλλον καὶ τὰς ἐνδεχομένας ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς.

21) Ἡ ἀνάγκη ἀπομακρύνσεως τοῦ Κεμαλικοῦ Εὐγενίου (φερομένου ὡς χειροτονήσαντος τὸν Παπα-Εὐθύμ), διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους (ὡς σοβαροῦ ἐθνικοῦ κινδύνου) ἐκ τῶν ἐπάλξεων τῆς εὐθίκτου Μακεδονίας.

22) Ἐὰν καὶ μετὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπιμένωσιν εἰς τὸ ἀλόγιστον πείσμά των, τότε παρουσιάζεται σοβαρὸς ὁ κίνδυνος, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον νῦν τε καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ἐπ' αὐτῶν Κεμαλικῆς ἐπιρροῆς πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς Μακεδονίαν — ὡς δουρείου ἵππου — Ἀρχιερέων τοῦ ποιοῦ τοῦ Εὐγενίου καὶ ἐκτόπισιν ἐκεῖθεν πατριωτῶν Ἀρχιερέων οἷος ὁ Ἰωακείμ, ὅστις εἰς θάνατον καταδικασθεὶς ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ καὶ διωχθεὶς ὑπὸ τοῦ Κεμὰλ πρὸς σύλληψιν καὶ διαμελισμὸν θεωρεῖται ἴσως ἐπικίνδυνος ἐν Μακεδονίᾳ διὰ τὰ Κεμαλικά συμφέροντα.

(Ὁ Μητροπολίτης Ἰωακείμ, συνοδικὸς ὢν τότε (1923) ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετῃμφιεσμένος μετεφέρθη διὰ πολεμικοῦ πλοίου ὑπὸ τῶν Συμμάχων εἰς Ἀθήνας καὶ διωρίσθη εἰς τὴν Κοζάνην).

Ὁ ἐνδεχόμενος δὲ οὗτος κατ' ἀρχὴν κίνδυνος ἐπιβάλλει μείζονα προσοχὴν καὶ ἐπιφύλαξιν εἰς τὰς ἐκ Φαναρίου ἐνεργείας καὶ ἀποφάσεις διὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸν κίνδυνον δὲ τοῦτον ἐπιτείνει τὸ ποιδὼν τῶν ἐν Φαναρίῳ ὑπολειφθέντων Ἀρχιερέων — πλὴν τινων ἐξαίρεσεων — ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, τὰ φρονήματα καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν πολλῶν εἰς τὸ παρελθὸν καὶ αἱ μεταξὺ των φιλοδοξίαι καὶ ραδιοουργίαι, ἅτινα πάντα ἀπαμβλύνουσι τὴν συνείδησιν καὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν. Ὅθεν ἐξ ἀφορμῆς ζητήματος Κοζάνης δέον νὰ θεσπισθῇ ὅτι: 1) Οὐδεὶς Μητροπολίτης τῶν Νέων Χωρῶν μετατίθεται εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἴτε ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. 2) Οὐδεὶς διορίζεται ἐξωθεν ἐν Ἑλλάδι. 3) Οὐδεὶς παύεται ἢ δικάζεται ἐὰν πρότερον ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει δώσει τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάθεσίν της γραπτῶς, ἄλλως πᾶσα σχετικὴ ἐνέργεια καὶ ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχείων τυχάνει ipso jure ἄκυρος καὶ ὡς μὴ γενομένη διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Τὸ φυσικὸν συμπέρασμα ὅλων τῶν ἀνωτέρω εἶναι νὰ διαταχθῇ ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακείμ νὰ ἐπανέλθῃ ἀμέσως εἰς Κοζάνην, γιὰ νὰ παύσῃ ἀφ' ἐνὸς ἡ ταραχὴ καὶ ἀναστάσεις τοῦ λαοῦ τῆς Δυτ. Μακεδονίας εἰς παραμονὴν ἐκλογῶν ὡς ἀσύμφορος κυβερνητικῶς καὶ τεθῇ ἀφ' ἑτέρου τὸ Πατριαρχεῖον πρὸ τετελεσμένου γεγονότος

καὶ πεισθῇ οὕτω περὶ τοῦ ἀμετακλήτου τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως νὰ λύσῃ ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, ὡς ζήτημα ἀρχῆς, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπὶ Πατριάρχου Γερμανοῦ τοῦ Ε΄ ἐπίσημον δήλωσιν τῶν Πατριαρχείων πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, καθ' ἣν μόνον ἡ τυπικὴ τοῦ τόμου χειραφετήσεως τῶν Ἐπαρχιῶν τῶν Νέων Χωρῶν ἔκδοσις ὑπολείπεται, ἐπομένως πᾶσα ἀπόφασις τῶν Πατριαρχείων διὰ τὰς ἐπαρχίας ταύτας ὑπόκειται εἰς τὴν ἀρνησικυρίαν (veto) τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν δὲν ἐλήφθῃ προκαταβολικῶς ἡ συγκατάθεσις αὐτῆς.

Σημ.: Πρόσφατα παραδείγματα μεταθέσεων ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων γενομένων καὶ μὴ πραγματοποιηθεισῶν ἀλλ' ἀνακληθεισῶν ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων: Ρόδου Ἀποστόλου εἰς Βέρροϊαν. Πελαγονείας Χρυσοστόμου εἰς Καϊλάρια, Βελεγράδων Ἰωακεῖμ εἰς Παραμυθίαν. (Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, φάκελλος 1925/Β/35).

Ἀριθμὸς 10. (Βλέπε ὑπόσημείωσιν 72).

Ἐρίτιμε καὶ περισπούδατέ μοι φίλε Κύριε Νικόλαε Βότση,

Μετὰ χαρᾶς ἀγγέλλω Ὑμῖν τὴν Θεία Βουλὴ ἐκλογὴν μου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κοζάνης, τῆς ἰδιαίτερας μου γενετείρας καὶ πατρίδος. Παρὰ τὴν ὁμόθυμον καὶ παμψηφεὶ ταύτην πράξιν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἣτις ἐγένετο κατόπιν τηλεγραφημάτων καὶ αἰτήσεων ὁλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, ὁ πρῶν αὐτῆς Μητροπολίτης, ὅστις καὶ προήχθη, κατ' αἰτησίν του, εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀυστραλίας, μεταβὰς εἰς Ἀθήνας καὶ μεταμεληθεὶς, ὡς φαίνεται, παρεμβάλλει ποικίλας δυσχερείας διὰ διαφορῶν ραδιουργιῶν αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἀρμοδίοις, πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἐκλογῆς μου.

Εἶναι ἀνάγκη πρὸς ἄρσιν τῶν παρεμβληθέντων τούτων προσκομμάτων τῆς Κυβερνητικῆς ἐγκρίσεως, ὅπως ἀναλόγως καὶ καταλλήλως διαφωτισθῶσιν οἱ ἀρμοδίοι.

Ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν πρὸς με εὐμενῶν καὶ πολυτίμων αἰσθημάτων τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἀγάπης, ἀναγκάζομαι, ἐν τῇ δοκιμασίᾳ μου ταύτῃ, νὰ ἐνοχλήσω Αὐτήν, ἐν πλήρῃ τῇ βεβαιότητι ὅτι θέλετε φροντίσῃ καὶ ἐνεργήσῃ ἀρμοδίως τὰ δέοντα πρὸς διαφώτισιν ἅμα δὲ καὶ ἄρσιν τῶν παρεμβληθέντων προσκομμάτων τούτων, ἵνα οὕτω καταστῇ δυνατὴ ἡ παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἀναγνώρισις τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἐκλογῆς μου.

Ἐπὶ τούτοις εὐχαριστῶν ἀπὸ καρδίας καὶ ψυχῆς τὴν Ὑμετέραν

περιοπούδαστόν μοι ἀγάπην, διατελῶ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχῶν ἐγκαρδίων. Ἐν Φαναρίῳ Κωνσταντινουπόλεως, τῇ 9ῃ Ἰουνίου. Τῆς Ὑμετέρας φιλότατης ἀγάπης διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης καὶ ὅλως πρόθυμος φίλος,

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Εὐγένιος.

(Φάκελλος 1925/Β/35 Ἱστορικοῦ Ἀρχείου

Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν).

Ἀριθμὸς 11. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 74).

Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν

Ἐν Ἀθήναις 13 Μαΐου 1926

Ἀριθμ. Πρωτ. 5746

Πρὸς τὸ Γεν. Προξενεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει,

Ὡς γνωστὸν ὑμῖν ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης μετετέθη ὑπὸ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς Αὐστραλίαν ὡς Ἐξαρχος Ὡκεανίας, κατόπιν γνωστῶν σκανδάλων τέως Μητροπολίτου Αὐστραλίας Χριστοφόρου. Λόγοι οἰκονομικοὶ καθιστοῦν ἀδύνατον τὴν ἐκεῖ μετάβασίν του λόγῳ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης δι' ὁδοιπορικὰ καὶ τῆς τοιαύτης διὰ μηνιαῖον ἐπίδομα (200 λιρῶν τὸ πρῶτον καὶ 100 κατὰ μῆνα τὸ δεύτερον). Διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅπως εὐαρεστούμενον ἀναθεωρήσῃ τὰς ἀποφάσεις περὶ μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης καὶ ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν αὐθις εἰς τὴν Μητρόπολιν Κοζάνης.

Ὁ Ὑπουργὸς καὶ ἄ.α. ὑπογραφή

Ἀριθμ. Πρωτ. 6190

22 Μαΐου 1926

Πρὸς τὸ Γεν. Προξενεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει,

Ὑμέτερον 2055 παρακαλῶ ἀνακοινώσῃτε Πατριαρχεῖον ὅτι ἀδύνατον δεχθῶμεν ἐκλογὴν νέου Μητροπολίτου Κοζάνης κατόπιν παρακλήσεως διαβιβασθείσης δι' ἡμετέρου 5764 καὶ ἐπιμένομεν εἰς ἀποκατάστασιν ἐκλεγέντος Αὐστραλίας εἰς Κοζάνην.

Ὑπογραφή

Ἀριθμ. Πρωτ. 6546

Κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα Ὑπουργ. Ἐξωτερικόν, πρὸς τὸ Γενικὸν Προξενεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ὑπομιμνήσκοντες 6190 παρακαλοῦμεν ἐπαναλάβῃτε Πατριαρχεῖῳ ὅτι ἐμμένομεν ἡμετέρας ἀπόψεις ἀδυνατοῦντες ἀναγνωρίσωμεν τοποθέτησιν Σηλυβρίας εἰς Κοζάνην γενομένην ἄνευ προηγουμένης

συνεννοήσεως καθ' ὅσον θεωροῦμεν ἐντελῶς ἀσύμφορον ὑπὸ παρούσας συνθήκας οἰανδήποτε μείωσιν ἀπομεινάντων περὶ θρόνον εὐαρίθμων Ἱεραρχῶν. Ἐὰν Πατριαρχεῖον δυσκολεύεται ἀναθεώρησιν ἐξ ὁλοκλήρου ληφθεῖσαν ἀπόφασιν θὰ ἡδυνάμεθα ἐν ἀνάγκῃ ὑποδείξωμεν ἕτερον πρὸς κατάληψιν Μητροπόλεως Κοζάνης ἐφ' ὅσον ἠθέλωμεν ἐξεύρη καταλληλότερον τέως τοιούτου.

Ὑπογραφή

Ἀριθμ. Πρωτ. 9312

Κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα πρὸς Γενικὸν Προξενεῖον Κων/πόλεως
5 Αὐγούστου 1926.

Πληροφορούμεθα ὅτι Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προτίθεται μεταθέσθαι τέως Μητροπολίτην Κοζάνης Ἰωακείμ εἰς Ἐπισκοπὴν Καλιφορνίας ἢ εἰς τοιαύτην Νοτίου Ἀμερικῆς ἰδρυομένην ἐπὶ τούτῳ. Παρακαλοῦμεν ἐπιμενῆτε παρὰ Πατριαρχεῖῳ ὅπως οὐδὲν τούτων πράξῃ καθ' ὅσον κινδυνεύομεν νὰ προκαλέσωμεν ἀναστάτῳσιν ἐν Ἀμερικῇ. Περὶ πάντων τούτων θὰ λάβητε προσεχῶς λεπτομερεῖς ὁδηγίας.

Ὑπογραφή

(Τὰ ἀνωτέρω τέσσαρα ἔγγραφα εὐρίσκονται
εἰς τὸν φάκελλον 1925/B/35 τοῦ Ι.Α.Υ.Ε.)

Ἀριθμὸς 12. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 76).

Ἀριθμ. Πρωτ. 1134

17 Ἀπριλίου 1926

Τῷ Ἐντιμοτάτῳ Κυρίῳ Κ. Διαμαντοπούλῳ
Γεν. Προξένῳ Ἑλλάδος ἐν Κων/πόλει,

Κύριε Γενικὲ Πρόξενε,

Παρακολουθοῦσα ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία τὴν ἀπὸ τινος ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Αὐστραλίας δημιουργηθεῖσαν ἀνώμαλον ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, διεπίστωσε μείζονα ἐσχάτως τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας ἔντασιν συνεπείᾳ τῆς διεξαγωγῆς δίκης ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ ὑποθέσεως ἀνιαρᾶς, ἀφορώσης τὸν Ἱερώτατον Μητροπολίτην Αὐστραλίας κ. Χριστοφόρον.

Ἐφ' ᾧ καὶ μετὰ τὴν οὕτω δημιουργηθεῖσαν καὶ ὁλονὲν ἐπιτεινομένην ἐκρυθμότητα ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι τῆς Αὐστραλίας, ἡ περὶ ἡμᾶς ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἀποβλέπουσα εἰς τε τὸ γενικώτερον ἐκκλησιαστικὸν συμφέρον τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ Ὁρθοδόξων Παροικῶν καὶ εἰς τὴν ἀπαραμείωτον παρὰ τοῖς ξένοις περιφρούρησιν τοῦ

γοήτρου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραρχίας, ἔθηκεν ἐν τῇ σημερινῇ αὐτῆς συνεδρία εἰς διαθεσιμότητα τὴν αὐτοῦ Ἱερότητα καὶ προέβη ἀκολούθως εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενωθείσης Μητροπόλεως Αὐστραλίας διὰ τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σεργίων καὶ Κοζάνης κ. Ἰωακείμ, πείρα τε καὶ ξήλω κριθέντος καταλλήλου εἰς εὐδόκιμον τῆς ἐπικαίρου ταύτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως πνευματικὴν διακυβέρνησιν.

Τὰ ἀνωτέρω ἀνακοινούμεθα τῇ ὑμετέρᾳ ἐντιμότητι πρὸς γνῶσιν καὶ τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, παρακαλουμένης ὅπως καὶ αὕτη εὐαρεστηθῇ ἐνεργῆσαι ἐν προκειμένῳ τὸ προσήκον διὰ τοῦ ἐν Αὐστραλίᾳ ἀντιπροσώπου Αὐτῆς. Ἐπικαλούμεθα ἐπὶ τὴν ὑμετέραν ἐντιμότητα τὴν χάριν τοῦ Κυρίου.

1926 Ἀπριλίου ιζ'.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βασίλειος.

Ἀριθμὸς 13. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 76).

Ἀριθμ. Πρωτ. 1419

Κύριε Γενικὲ Πρόξενε,

Ἀπαντῶντες προφρόνως εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτ. 2005 ἀπὸ 18 ὁδεύοντος μηνὸς ὑμέτερον ἐγγραφον, προαγόμεθα ἐξ ἀποφάσεως παρακαλέσαι τὴν ὑμετέραν περισπούδαστον Ἐντιμότητα ἵνα εὐαρεστομένη γνωρίσῃ εἰς τὸ ἐντιμον ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ὅτι οὐδεὶς λόγος ἰδιαιτέρου μηνιαίου ἐπιδόματος διὰ τὸν Ἱερώτατον Μητροπολίτην Αὐστραλίας κ. Ἰωακείμ συντρέχει, δεδομένου ὅτι ἡ οἰκεία αὐτοῦ Ἐπαρχία, καθ' ἃς ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀσφαλεῖς πληροφορίας, ἐπαρκεῖ πλήρως εἰς τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ συντήρησιν καὶ ἱκανοποιήσιν, οὐδὲν δὲ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐξεφράσθη ποτὲ ὑπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ παράπονον ἢ διετυπώθη τις ἀπαίτησις. Οὐχὶ σύμφωνος ὡσαύτως πρὸς τὰ κρατοῦντα εἶναι καὶ ἡ ἀξίωσις τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος, ἀπαιτοῦντος ὅπως καταβληθῶσι αὐτῷ τὰ δι' Αὐστραλίαν ὁδοιπορικά, διότι καὶ ὁ προκατόχος αὐτοῦ δὲν ἔλαβε παρομοίαν δαπάνην, ἕκαστος δὲ τῶν ἐκάστοτε ἐκλεγομένων Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου ἐξοικονομεῖται καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μερίμνης.

Κατὰ ταῦτα αἴρεται πᾶς λόγος ἀναθεωρήσεως τῆς περὶ μεταθέσεως τοῦ εἰρημένου ἀρχιερέως ἀποφάσεως καὶ ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ καὶ αὖθις εἰς τὴν Μητρόπολιν Σεργίων καὶ Κοζάνης, τοῦ θ' ὅπερ οὐ μόνον ἀντίκειται πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος, ἐκφράσαντος τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ εἰς Μητροπολίτην

Αὐστραλίας ἐκλογῇ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ θίξῃ ὡς ἀπᾶδον πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ σημασίαν τῶν διὰ τὰς Ἀρχιερατικὰς ἐκλογὰς γινομένων ὑπὸ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κανονικῶν ψήφων.

Πρὸς τὴν ἄποψιν ταύτην ἔχομεν τὴν πεποιθήσιν ὅτι θὰ εὐρεθῇ σύμφωνον καὶ τὸ ἐντίμον Ὑπουργεῖον. Καὶ ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ταύτης στηριζομένη ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, συμφώνως τὸ μὲν πρὸς ἣν ἐξεφράσαμεν ἐν καιρῷ παράκλησιν καὶ διευτυπώσαμεν ἐπιθυμίαν ἵνα τὴν φορὰν ταύτην ἡ ἐρίτιμος Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συμφωνήσῃ πρὸς τὴν εἰσήγησιν ἡμῶν, τὸ δὲ πρὸς σχετικὰς αἰτήσεις ὑποβληθείσας ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς Ἐπαρχίας Σερβίων καὶ Κοζάνης, προέβῃ σήμερον διὰ ψήφων κανονικῶν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς χρευσούσης ταύτης Μητροπόλεως διὰ τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Εὐγενίου.

Τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἀνακοινούμενοι διὰ τῆς ὑμετέρας ἐντιμότητος τῇ ἐντίμῳ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει, παρακαλοῦμεν αὐτὴν ὅπως προφρόνως ἐνεργήσῃ τὸ δεόν πρὸς ἔγκαιρον ἔκδοσιν τοῦ νενομιμομένου Διατάγματος. Ἐπευχόμενοι δὲ τῇ ὑμετέρᾳ Ἐντιμότητι τὰ κράτιστα, διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς, 1926 Μαΐου κ'.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βασίλειος.

Ἀριθμὸς 14. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 76).

Ἀριθ. Πρωτ. 1462

Τῷ Κυρίῳ Κ. Διαμαντοπούλῳ, Γεν. Προξένῳ ἐν Κων/πόλει.

Κύριε Γενικὲ Πρόξενε,

Ἐλήφθη καὶ μετ' ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἀνεγνώσθη ἐπὶ Συνόδου τὸ ὑπ' ἀρ. Πρωτ. 2094 ἀπὸ 24 τρέχοντος μηνὸς γράμμα τῆς ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν ἐντιμότητος. Εἰς ἀπάντησιν προαγόμεθα ἐξ ἀποφάσεως ἀνακοινώσασθαι αὐτῇ ὅτι οἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ σχετικῷ ἡμῶν ὑπ' ἀριθμ. 1419 ἀπὸ 20 τρέχοντος μηνὸς γράμματι ἀναπτυχθέντες λόγοι θέλουσι πείσει, ὡς πεποιθήαμεν, καὶ τὴν Ἐντίμον Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅτι οὐκ ἔρρωται ἐπαναφορὰ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Σερβίων καὶ Κοζάνης τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Ἰωακείμ, ὅστις διετάχθη ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπαρχίαν καὶ παύσῃ παρέχων πράγματα τῇ τε Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Ἑλληνικῇ Πολιτείᾳ.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων

καὶ Κοζάνης κ. Εὐγενίου, ἡ Ἐκκλησία, ἥτις, προκειμένης πληρώσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν αὐτῆς, περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὰς σχετικὰς εἰσηγήσεις τῆς Ἐντίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐφρόνει ὅτι, καθ' ἣν σιγμὴν ἐξέφρασεν ἐκ καιρῷ εἰς αὐτὴν ὠρισμένην ἐπιθυμίαν καὶ διετύπωσε σχετικὴν παράκλησιν, ἥθελε καὶ κυβερνητικῶς ἐγκριθῇ ἡ γενομένη πρᾶξις, τὴν αὐτὴν δὲ ἐλπίδα ἔχει καὶ σήμερον, κατόπιν μάλιστα καὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἐπαρχίας ἐκδηλωθείσης βαθείας χαρᾶς καὶ ἐπικροτήσεως ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἐκλογῇ.

Τὰ ἀνωτέρω ἀνακοινούμενοι, παρακαλοῦμεν καὶ αὖθις διὰ τῆς ὑμετέρας ἐντιμότητος τὴν Ἐντιμον Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἥς ἐγνωσμένη τυγχάνει ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν εὐμενὴς διάθεσις καὶ γνώμη, ὅπως εὐαρεστουμένη συμφωνήσῃ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἄποψιν καὶ διενεργήσῃ προφρόνως τὴν ἔκδοσιν τοῦ νενομισμένου Διατάγματος. Ἐπευχόμενοι δὲ τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐντιμότητι τὰ κράτιστα, διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς.

1926, Μαΐου κς'

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βασίλειος.

Ἀριθμὸς 15. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 76).

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ. Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Κυρίῳ Λουκᾷ Κ. Ρούφῳ
Ὑπουργῷ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐξοχώτατε,

Ἀναφερόμενοι καὶ εἰς προηγούμενον σχετικὸν ἡμῶν γράμμα πρὸς τὴν Ὑμετέραν λίαν ἡμῖν περισπούδαστον Ἐξοχότητα, θερμῶς καὶ αὖθις παρακαλοῦμεν Αὐτὴν ὅπως εὐαρεστουμένη ἐνεργήσῃ τὴν κυβερνητικὴν κύρωσιν τῆς γενομένης ἐκλογῆς τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Εὐγενίου. Πεποίθαμεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα ἀγαπητὴ Ἐξοχότης ἐν τῇ πρόφρονι Αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς διαθέσει καὶ τῇ ἐγνωσμένη ἀγάπῃ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν θέλει ἀποδεχθῇ τὴν ἀπευθυνομένην θερμὴν ταύτην παράκλησιν. Ἀπονέμοντες δὲ Αὐτῇ τὰς ἐγκαρδίους πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἡμῶν, ἐξαιτούμεθα ὁλοψύχως τὰ ἔτη Αὐτῆς ἀπὸ Θεοῦ ὡς πλείστα, ὑγιεινὰ καὶ εὐφρόδυνα. 1926, Ἰουνίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Ἐξοχότητος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης,
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βασίλειος

Ἀριθμὸς 16. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 77).

Ἐμπιστ. Προσωπικὸν

14 Αὐγούστου 1925

Πρὸς τὸν Κύριον Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν, εἰς Ἀθήνας,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω τὰ κάτωθι:

Πρὸ ἔτους περίπου ἡ ἐφημερὶς Ταχυδρόμος τῆς Θεσσαλονίκης, ὄργανον τοῦ Κόμματος «τῶν Ἐλευθεροφρόνων» ἐδημοσίευσεν εἰς ἐπανειλημμένα φύλλα λιβελλογράφημα κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Ἰωακείμ Ἀποστολίδου ἀπουσιάζοντος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Ἀμερικὴν. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ἐνταῦθα, ὅτι αἱ ἐπιθέσεις αὗται διὰ τοῦ τύπου ὀφείλονται εἰς ἐνεργείας τοῦ Μητροπολίτου Σηλυβρίας καταγομένου ἐκ Κοζάνης καὶ ἐπιδιώκοντος παντὶ σθένει, ἔστω καὶ δι' ἀθεμίτων μέσων, νὰ καταλάβῃ τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον τῆς Κοζάνης ἀπομακρυνομένου τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακείμ. Ἐχομεν δὲ πληροφορίας θετικὰς ὅτι ὁ Μητροπολίτης Σηλυβρίας τυγχάνων Συνοδικὸς ἐξακολουθεῖ μηχανορραφῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του. Καίτοι ἔχομεν πεποιθήσιν ὅτι αἱ ἐνέργειαι αὗται δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τελεσφορήσουν, ἐν τούτοις θεωροῦμεν καθήκον νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι ἐνδεχομένη μεταβολὴ δὲν θὰ εἶναι ἀνεκτὴ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης.

Ἐκτὸς μικρᾶς μερίδος γηγενῶν βασιλοφρόνων ἐν τῇ πόλει Κοζάνης προτιμώσης τὸν συμπολίτην καὶ ὁμόφρονά των Μητροπολίτην Σηλυβρίας διὰ λόγους καθαρῶς κομματικούς, οἱ λοιποὶ κάτοικοι γηγενεῖς καὶ πρόσφυγες, ἰδίᾳ δὲ οἱ πρόσφυγες οἱ ἀποτελοῦντες νῦν τὴν πλειονότητα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ γνωρίζοντες ἄριστα τὴν ἐθνικὴν δρασίαν τοῦ ἐπίσης πρόσφυγος Μητροπολίτου κ. Ἰωακείμ, δὲν θὰ δεχθῶσιν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ.

Δὲν συμφέρει οὔτε εἰς τὴν Πολιτείαν οὔτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ δημιουργηθῇ τοιοῦτον ζήτημα καὶ νὰ ἐπακολουθήσῃ σάλος. Ὅφειλομεν νὰ προασπίσωμεν Ἱεράρχην εὐρυτάτης μορφώσεως, ὁξυτάτης ἀντιλήψεως καὶ ἀγνόν, ἰδεολόγον, προσενεγκόντα εἰς τὴν πατρίδα μεγάλας ὑπηρεσίας.

Συνημμένως ὑποβάλλομεν τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 503 φύλλον τῆς 15ης Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Παμπροσφυγικὴ» ἀναδημοσιεῦον βιογραφικὸν σημείωμα περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου δημοσιευθὲν εἰς τὸν «Μηνιαῖον Ἐθνικὸν Κήρυκα» τῆς Ἀμερικῆς ἐν ᾧ ἐξαίρονται αἱ ἀρεταὶ καὶ ἡ δρασίς αὐτοῦ. Παρακαλῶ

δ' ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ προέλθητε εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εὐπειθέστατος, ὁ Νομάρχης Κοζάνης (ὑπογραφή)

Ἀριθμὸς 17. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 77).

21 Αὐγούστου 1925

Πρὸς τὴν Α. Θειοτάτην Παναγιότητα,
τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βασιλείον.

Παναγιώτατε, Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος,

Μετὰ τοῦ ὀφειλετικοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐδαφιαίας προσκυνήσεως παριστάμενοι νοερῶς πρὸ τῆς Ὑπάτης Κορυφῆς τῆς πολυπαθοῦς καὶ φιλοστόργου μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπικαλούμεθα τὴν μητρικὴν αὐτῆς προσοχὴν ἐπὶ τῶν κάτωθι εὐλαβῶς ὑποβαλλομένων Αὐτῇ ὡς σχετιζομένων πρὸς ζήτημα ζωτικώτατον τῆς Ἐπαρχίας ἡμῶν, δυνάμενον ἢ νὰ προαγάγῃ ἢ νὰ ἀνακόψῃ τὴν συγχρονιστικὴν ἐξέλιξιν καὶ νὰ διακυβεύσῃ τὴν θρησκευτικὴν γαλήνην εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν.

Παναγιώτατε, ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ παρακάθεται ὁ ἐκ τῶν χωρίων τῆς Κοζάνης καταγόμενος Μητροπολίτης Σηλυβρίας Εὐγένιος. Πῶς ἐγένετο οὗτος κάτοχος τοῦ πτυχίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς γνωρίζει ἡ Ἑλληνικὴ δικαιοσύνη καὶ μὲ τίνα ἐφόδια ἐγένετο Ἀρχιερεὺς μόνον ἢ θεία συγκατάβασις καὶ αἱ περίοδοι καταπτώσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξηγοῦσι τὸ φαινόμενον.

Ὁ Ἱεράρχης οὗτος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐχρημάτισε πρωτοσύγκελλος τοῦ αἰοιδίμου Εὐγενίου Μητροπολίτου Κοζάνης συνέλαβε τὸ φιλόδοξον δι' αὐτὸν τουλάχιστον καὶ τὴν μόρφωσίν του σχέδιον νὰ γίνῃ Μητροπολίτης Κοζάνης. Τοσοῦτω δὲ πυριφλεγῆς ἦτο ὁ πόθος του, ὥστε ἐπλαστογράφησε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ εὐεργέτου καὶ Γέροντός του, εἰς αἵτησιν δῆθεν αὐτοῦ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα, δι' ἧς ἔνεκα γῆρατος ὑπέβαλλε δῆθεν παραίτησιν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐκλεγῇ διάδοχός του ὁ τότε πρωτοσύγκελλός του Εὐγένιος! Ἀποκαλυφθέντος δὲ δόλου ἐπηκολούθησαν τὰ γνωστὰ τότε τῇ Ἐκκλησίᾳ γεγονότα καὶ ὁ Εὐγένιος ἀπεδιώκετο πανταχόθεν ἕως ὅτου προσεκολλήθη εἰς τὸν γνωστὸν μακαρίτην Νικαίας Ἱερώνυμον, διότι μόνος αὐτὸς ἐκκλησιαστικῶς ὦν ἀνάπηρος ἐδέχθη αὐτόν. Πῶς καὶ τοῦτον ἀντήμειψε θανόντα διὰ τῆς συλήσεως τῆς παρουσίας αὐτοῦ γνωρίζει ἡ ἐπὶ τῶν Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ, ἕως ὅτου ἐγένετο, ὡς γνωρίζει ἐκεῖνος καὶ οἱ ἐν Φαναρίῳ Μητροπολίτης Σηλυβρίας ἐγκαταλείψας τὴν ἐπαρχίαν του εἰς τὴν τύχην ὡς ἐλθὼν εἰς διάστασιν φρονημάτων μετὰ

τοῦ ποιμνίου του καὶ εἰς τοιοῦτον σημεῖον γενόμενος ἐπαχθής, ὥστε νὰ μὴ τολμήσῃ οὐδὲ τὴν τελευταίαν στιγμὴν κατὰ τὴν ἐκκένωσιν αὐτῆς νὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ ποιμνίου του καὶ ἀπειλούμενος νὰ λυντσαρισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ μας λείψανα ἀκόμη καταρῶνται τὴν μνήμην του. Τοιοῦτος ὢν ἐν σκιαγραφίᾳ ἐξακολουθεῖ νὰ ὀρέγῃται τὴν ἐπαρχίαν Κοζάνης, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου ἡμῶν Ἰωακεῖμ ἐκμανεῖς τελείως ἐξηντέλισε τὴν ἐπαρχίαν μας διὰ λιβέλλων, δημοσιευομένων εἰς τὰ πολιτικῶς ἀντίθετα φύλλα τῆς Θεσσαλονίκης κατ' αὐτοῦ, μὴ σεβόμενος μήτε τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἐπαρχίας καὶ τῆς Ἱεραρχίας, εἰς ἣν ὑπεισιῆλθε. Πλὴν τούτου διαρκῶς προσπαθεῖ μακρόθεν νὰ ταράττῃ τοὺς πολιτικῶς ἀντιθέτους δι' ἀλληλογραφίας διεγείρων αὐτοὺς κατὰ τοῦ λατρευτοῦ εἰς τὰ 90 τοῖς ἑκατὸν τῆς Ἐπαρχίας Μητροπολίτου ἡμῶν. Ἄλλ' ἀπερραπίσθη πανταχόθεν.

Ἐπειδὴ δὲ πληροφοροῦμεθα βασίμως ὅτι νέον πάλιν ἀνόσιον ἀγῶνα ἀνέλαβεν ἐν Φαναρίῳ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πατήσῃ ἐπὶ τοῦ πώματος τοῦ Μητροπολίτου ἡμῶν καὶ νὰ γίνῃ Κοζάνης. Τοῦτο, Παναγιώτατε, διὰ τελευταίαν φορὰν μετὰ τὸ πρὸς τὸν προκάτοχον ὑμῶν Πατριάρχην Κωνσταντῖνον τηλεγράφημα ἡμῶν μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀπασχολήσωμεν τὰς πολυτίμους στιγμὰς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, καὶ νὰ δηλώσωμεν ἐν ἱερᾷ ἀγανακτήσει: α) ὅτι ὁ εἰρημένος Μητροπολίτης οὐδέποτε ἀπῆλause καὶ τῆς ἐλαχίστης συμπαθείας ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Κοζάνης διὰ τὴν ὅλην συγκρότησίν του, συνεπῶς, οὐδὲ τῶρα ἀπολαύει. β) Ἡ στοιχειώδης καὶ ἐλλειπεστάτη μόρφωσίς του τὸν καθιστοῦν τελείως ἀκατάλληλον διὰ τὴν διακυβέρνησιν Ἐπαρχίας ὡς ἡ Κοζάνη. γ) Αἱ πεπαλαιωμένοι ιδέαι καὶ μέθοδοι ἐργασίας θὰ ἀποτελέσωσι συμφορὰν διὰ τὴν περιφέρειαν, ἥτις καθυστερήσασα ἤδη πάρα πολὺ διὰ τὰς δυσχερεῖς ἐθνικὰς περιστάσεις ἔχει ἀνάγκην Ἱεραρχῶν τῆς νέας Σχολῆς, ὡς ὁ νῦν κοσμῶν τὸν Θρόνον Κοζάνης. δ) Ὁ Σηλυβρίας Εὐγένιος εὖρηται εἰς διάστασιν ἐκ διαμέτρου πρὸς τὰ φρονήματα τοῦ λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας μας, ὡς ἐν Σηλυβρίᾳ, ἡ δὲ κατὰ πλειοψηφίαν ἐκ προσφύγων ἀποτελουμένη Ἐπαρχία ἡμῶν οὐδὲ πόρρωθεν δύναται νὰ ἀνεχθῇ αὐτόν. ε) Οὐδὲς λόγος ὑπάρχει ἀποστολῆς ἄλλου Ἀρχιερέως καὶ δὴ τοιοῦτου ἀναπήρου πολλαχῶς, διότι ὁ ἡδη Μητροπολίτης ἡμῶν τυγχάνει τὸ εἶδωλον τῶν 90 ἑκατοστῶν τῆς Ἐπαρχίας καὶ σημαιοφόρος τῶν ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων αὐτῶν καὶ τῆς προόδου ὁλοκλήρου τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας.

Συνεπῶς, προλαμβάνοντες ἐνδεχομένην παραπλάνησιν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου, ἐξ ἀγνοίας τῶν ἐδῶ πραγμάτων, σπεύδομεν νὰ διαφωτίσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν περὶ τούτων δηλοῦντες ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδαμῶς εἴμεθα διατεθημένοι οὔτε τοῦ Μητροπολίτου ἡμῶν Ἰωακεῖμ νὰ στερηθῶμεν οὔτε τοιοῦτον διάδοχον αὐ-

τοῦ νὰ στέρωμεν, ἐπὶ πάσῃ θυσίᾳ, καὶ περὶ ἀμφοτέρων τούτων τῶν σημείων εἰδοποιήθη ἤδη καὶ ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις ἡμῶν.

Ἐχοντες πεποίθησιν ὅτι ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ἡ ἐπὶ δεκαετηρίδας ὑπὲρ τῶν τιμαλφῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐν θαυμασίᾳ ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὴν ὑγιᾶ μερίδα Ἐθνους ἐργαζομένη δὲν θέλει προσάψῃ τοιαύτην κηλίδα εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, καὶ μάλιστα τῆς μαρτυρικῆς αὐτῆς Πατριαρχείας, ἀσπαζόμεθα στοργικῶς τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιὰν καὶ ἐπικαλούμεθα τὰς πολυτίμους αὐτῆς τε καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνδικῶν εὐχὰς ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἅπαντα τὸν δεδοκιμασμένον φιλόχριστον προσφυγικὸν λαόν, ὃν ἀντιπροσωπεύομεν. Πειθήνια τέκνα,

Προεδρεῖον Παμπροσφυγικοῦ Συλλόγου Νομοῦ Κοζάνης
Ὁ Πρόεδρος (ὑπογραφή) Ὁ Γεν. Γραμματεὺς (ὑπογραφή)

Ἀριθμὸς 18. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 77).

Τηλεγράφημα. Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας κ. Θεόδωρον Παγκαλὸν καὶ τὸν ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν. Ἀθήνας 31 Μαΐου 1926.

Ἐνωσις ἐφένδρων Ἀξιωματικῶν καὶ Σύνδεσμος Πολεμιστῶν Κοζάνης κατόπιν γενομένου θορύβου ὑπὸ ἐπιτηδεύων καὶ δημοσιευμάτων Προσφυγικὴν φωνὴν θεωροῦν ὑποχρέωσιν πρὸς ἀποκατάστασιν ἀληθείας ἀναφέρουν ὅτι ζήτημα Μητροπολίτου θεωροῦν πλέον λήξαν καὶ ἐπιτυχῶς λελυμένον δι' ἀπομακρύνσεως Ἰωακείμ. Ἐπ' ἀνόδοις αὐτοῦ λόγῳ παρελθόντος καὶ διαγωγῆς του θέλει προκαλέσει ἐξέγερσιν κατοίκων καὶ ἰδιαίτερος ἐφένδρων ὕβρισθέντων ἐν Ἐκκλησίᾳ, οἵτινες μετ' εὐχαριστήσεως ἤκουσαν ἀπομάκρυνσιν καὶ μετ' ἀγωνίας ἀναμένουν διορισθέντα σεβάσιμον Μητροπολίτην Εὐγένιον ὅτε πράγματι ἀποκαθίσταται ἡ σιγή ἢ ἀπομακρυνθεὶς Μητροπολίτης τόσον διετάραξε.

Ἀριθμὸς 19. (Βλέπε ὑποσημείωσιν 77).

Τηλεγράφημα. Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν, Ἀθήνας. 7 Ἰουνίου 1926.

Ποίαν σπουδαίαν ὑπηρεσίαν παρέχει ἀγαπητὴν Μακεδονίαν ἀποστολὴ κλήρου περιωπῆς περιττὸν τονισθῇ. Ἐκλογὴ ἀρίστου Ἱεράρχου Εὐγενίου ἀνδρὸς ἀσπίλου ὑπερπατριώτου θερμοῦ ὑπόσχεται ἐκπλήρωσιν πάσης προσδοκίας μακρὰν αἰσχυρῶν ἐνεργειῶν δικαίως ἀπομακρυνθέντος Ἰωακείμ ἐκπεσόντος κοινὴν συνείδησιν ζητοῦμεν ταχεῖαν τοποθέτησιν Εὐγενίου.

Σύνδεσμος αὐτοκινήτιστῶν
(ἔπονται 16 ὑπογραφαί)